GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

Allehanda

ROMANER M.M.

Sjunde häftet.

BLIND KÄRLEK.

AF

SALVATORE FARINO.

(Slutet.)

VÄNNERNA.

AF

JOHAN GRÖNSTEDT.

(Början.)

Redaktör: V. E. Öman.

Allehandas förlag,
Örebro.

Tryckt på Länstidningens Tryckeri i Örebro.

Omslaget tryckt i Snällpress på Sten-Tr. i Örebro.

VÄNNERNA.

SKIZZ

AF

JOHAN GRÖNSTEDT.

ÖREBRO.
LÄNSTIDNINGENS TRYCKERI.
1880.

I.

Damernas klädsel var fulländad. Mor och dotter skyndade samtidigt från sina rum till blå salongen, förnämsta gemaket i det gamla ståtliga huset som ännu man och man emellan kallades för det Adelfeltska huset, ehuru grosshandlaren Verner genom sitt gifte med fröken Adelfelt i många år varit dess egare.

Denna salong var stor, ljus och luftig samt smakfullt prydd med blommor och värdefulla konstsaker af olika slag.

— Så bra du ser ut, sade Agnes och såg beundrande på sin mor.

— Toka, log Augusta och kastade en blick i den stora spegeln.

— Jag blir afundsjuk på dig. Endera dagen kommer man att taga dig för min yngre syster.

— Smickrerska.

— Hvad din klädning sitter väl mamma lilla. Charmant siden. Och hvad jag tycker om ditt juvelsmycke. Det är förtjusande.

— Pappa kan ej nog fira sin femtionde födelsedag.

— Mamma har ej sett tillräckligt på min ring, som jag också fick i morse af pappa. Så se då ... är den icke söt? Våra stackars pre-

senter, tofflorna och cigarretuiet, taga sig allt klent ut i jemförelse med hans?

— Han sätter lika stort värde på våra gåfvor som vi på hans, de gifvas ju alla af hjertat.

— Ack ja.

Verner kom in i salongen.

— Är du icke klädd än? sade Augusta och såg förvånad på sin man, som i trots af sina femtio år ännu var en ståtlig karl, med godmodigt och något svärmiskt utseende, samt en verldsmans sätt.

— Nej, svarade han och såg ömt än på hustrun än på dottern, jag har haft så mycket att uträtta i staden. Jag har ej ens varit på kontoret i dag. Nå, det gör ingenting. Leibert, min vän och kompanjon är ju der. Han är den som gör våra affärer, jag är bara kapitalisten och intresserar mig mest för de sköna konsterna.

— Kunde du icke, menade Augusta, en dag som denna ha låtit någon annan uträtta det för dig, hvad? ...

— Nej, afbröt Herman lifligt, jag måste göra det sjelf och just en dag som denna.

— Sina fattiga har han heller ej glömt, hviskade Agnes.

— Jag hör det, sade Augusta sakta.

— Nu måste jag skynda att kläda om mig.

— Ja, det vore förargligt om någon kommer innan du är färdig.

— I ett sådant sällskap som ert, hvem tänker på mig?

— Gamle karlen så galant! Du glömmer att du nu går på sextiotalet, erinrade Augusta leende.

— Mitt hjerta är ännu ungt. A ... apropos ... jag träffade nyss unge Holm.

Agnes vardt nu mycket uppmärksam.

— Har han ej rest än? frågade Augusta misslynt.

— Nej, något tycks hålla honom kvar i staden, svarade Herman och kastade en förstulen blick på sin dotters fagra, rodnande ansigte. Jag bjöd honom hit till middagen i dag.

— Hvarför det? Han är ju så godt som fasthängande med sin farbror, sedan han flyttade från honom. Han är en fantast . . .

— Med snille, mamma!

— Som lefver öfver sina tillgångar.

— Han har ju inga.

— Så mycket sämre. Då gör han skulder.

— När rikt folk har skulder, hvarför skall icke han som är fattig också kunna ha det?

— Det der förstår du ej, kära Agnes.

— Men jag försäkrar mamma att jag icke har orätt.

— En ung flicka har alltid orätt, då hon tror sig ha rätt mot sin mor. Dessa svärmare äro, när de ej ha förmögenhet, vanligen oordentliga.

— Ja, man säger så, medlade Herman leende och dock äro de det kanske ej mera än de dumma.

— Om dem säger man likväl ingenting, invände Augusta.

— Emedan man icke bryr sig om att tala om dem. De äro för många. Unge Holm kommer hit. Jag vill försöka att ställa allt åter till rätta emellan honom och farbrodern, min gamle vän, och detta just *i dag*. Hvad det skulle glädja mig om jag lyckas! Du blir ju artig mot honom? För min skull? Det är verkligen en

bra pojke. Han har mod, unge mäns dygd ... och hopp, de fattiges rikedom!

Han såg så ömt på Augusta att hon ej kunde motstå honom. Blicken lofvade hvad munnen ej ännu kom sig för att säga. Han skyndade då in i sitt rum att kläda om sig till festmiddagen.

— Hvad ser du efter? frågade Augusta och närmade sig Agnes som stod nära ett af fönstren.

— Ingenting, svarade Agnes något förvirrad.

— En väl uppfostrad flicka står icke vid fönstret och ser efter ... ingenting.

— Mamma lilla ... är du ond?

— Ond! Visst icke, hur kan du tro det? Men jag är missnöjd. Jag tycker ej om bjudningen, pappa nyss talade om, den kan ge ideer som ... hm ... låtom oss tala om något annat. Du är ännu så ung ... bara barnet.

— Sjutton år.

— Nästa sommar. Men du skall en dag förstå mig och tacka mig. Det är för ditt eget väl. Du är ju rik, vårt enda barn ... en lysande framtid väntar dig ... å, du skall ha hästar och vagn ... du skall föra stort hus som vi ... ha vänner, uppriktiga vänner som vi, bli tongifvande ... uppmuntra och stödja hvad som är skönt och ädelt ... hjelpa och trösta de olyckliga. Men din man måste äfven ha samma ställning som du och vara något helt annat än en obetydlig ingeniör. Så har jag drömt mig din lycka. — Å välkomna, mycket välkomna! helsade hon hjertligt och gick de inträdande gästerna till mötes.

— God dag, söta, söta du, sade konsulinnan, ett frodigt, medelålders fruntimmer med

alldagligt utseende och som var mera grannt än väl klädd.

— Jag har den äran min nådigaste Augusta, myste Daniel, hennes man, en liten, fjantig herre med vigtig min, som följde henne. Fru Augusta ser då yngre och ståtligare ut för hvar dag som går. Och lilla Agnes ... min rara guddotter ... mamma opp i dagen, ja, Herre Gud, säg det.

— Vi äro de första, utlät sig Charlotta och bredde ut sin brokiga sidenklädning i soffan, sedan hon kysst Augusta och vänligt klappat Agnes. Så roligt!

— Alltid de första vilja vi vara i ett hus som detta, lismade Daniel och bugade sig.

— Så snällt af er att vilja se oss, sliskade Charlotta.

— Augusta skämmer verkligen bort oss. Icke kunna vi bjuda på edra lukulliska tillställningar ... och så ofta.

— Nej, då. Ack du har en sådan smak ...

— Elegans.

— Och så gästfri.

— Och derför trifvas vi så innerligt väl hos er, suckade båda samtidigt.

— Så snälla ni äro, sade Augusta hjertligt.

— Vi äro bara uppriktiga, söta du, och sätta värde på våra vänner.

— Ja, värde sätta vi på våra vänner, instämde Daniel och vänskapens första plikt är uppriktigheten. Så hemtrefligt ni ha det. Ingenting är för mycket.

— Ingenting för litet. Just lagom.

— Herman har så fin smak, prisade Augusta.

— Och du då? tjäsade Charlotta. Än du då, söta du? En sådan klädning ...

— Lyster är den! beundrade Daniel.

— Hur bär du dig åt, söta du, att allt hvad du har ser så utsökt elegant ut. Jag har ju samma sömmerska och ändock? ...

— Som tar sina modiga fyrkar, det vet jag, hehe, log Daniel.

— Jag säger hur jag vill ha det, upplyste Augusta, det är hela hemligheten.

— A, ser du, Lotten, så skulle du också göra, i stället för att sätta på dig allt hvad sömmerskan säger är modernt, det må kläda dig eller ej, hehe.

— Sköt dig sjelf, gode Daniel.

— Och det skulle andra fruar också göra. Se på fru Ekeberg till exempel ...

— Ja, i det fallet har Daniel rätt, medgaf Charlotta, hon klär sig ...

— Ju icke illa, frikallade Augusta.

— Men så litet, häcklade Charlotta. Hon klär sig ibland riktigt skandalöst ... Pompadour ... hm, förlåt, jag glömde att Agnes är inne.

— Du talar alltid illa om henne, förebrådde Augusta, och hon säger ej annat än godt om dig ... så vidt jag vet.

— Då gör hon sin plikt. Ja, söta du, som du säger, det är orätt att tala illa om henne, ty hon är verkligen mera angenäm genom sina fel än genom sina egenskaper. Aa!

— Mycket mycket välkomna, helsade Augusta och gick sina nya gäster till mötes.

— God dag, söta, söta du, log fru Ekeberg, en kokett, som aldrig erinrade sig att hon ej längre var ung och vacker.

— Mjuka tjenare, kära Augusta, harklade Karl Johan, en fet och flegmatisk herre med röd-

brusigt utseende. Hm. Så när hade jag tagit miste på Augusta och Agnes ... det är förlåtligt, ni se ju ut som systrar. Ja lilla Agnes blir nu för hvar dag större och äldre. Min lilla, rara guddotter, hehe.

— A, vi äro icke de första. Hur mår du söta Lotten?

— Tusen tack. Och du sjelf, söta du?

— Min hustru mår alltid bra, inföll Karl Johan. Gud nåde henne annars, jag tycker icke om sjuka fruntimmer, hehe.

Agata satte sig i soffan bredvid Charlotta, som log så sött mot henne. Augusta klappade Agata lätt på armen och sade hjertligt:

— Så snällt af er att icke glömma bort den här dagen.

— Hur kan du sätta det i fråga?

— Glömma bort? erinrade Karl Johan. Vi äro mycket för mycket egoistiska till det. — Uhuh ... mina lungor bli sämre och sämre.

— Verkligen?

— Ja och hvad som mest oroar mig är att jag ej känner af dem. Är det icke eget, då doktorn har sagt mig att de ej äro som de borde vara?

— Jag hoppas att det icke är allvarsamt? hviskade tröstande Augusta till Agata.

— Hm, suckade Agata. Det är allvarsamt utan att vara allvarsamt. Karl Johan äter bra, fortfor hon mera högljudt så att alla kunde höra henne, Karl Johan dricker bra, Karl Johan sofver bra. Hvad som mest oroar Karl Johan är att han ej känner några plågor, hvarken invärtes eller utvärtes ... ingenstans!

— Min temperatur är lagom.

— Karl Johan hostar bara litet då och då.

— Alltid tala de om sig sjelfva, hviskade Charlotta till sin man.

Daniel ryckte otåligt på axlarna och sade:

— Din läkare är en åsna, käre Ekeberg. Icke är du sjuk i lungorna ... det säger jag dig ... det garanterar jag dig ... jag som har känt dig sedan Gud vet när, så länge sedan är det. Det är helt enkelt braxenbenet du sväljde nyårsdagen här hos Verners som ännu plågar dig. Benet har fastnat långt ner i strupen och när vädret är ombytligt, rör det på sig och det är det som kommer dig att hosta. Du kommer ... det garanterar jag dig ... att lefva ut oss allihopa och bli åttio, nittio, hundra år, hehe. Men då måste du föra ett verksamt lif, som jag till exempel och arbeta ...

— Dagarne äro så korta, så här på vintern att det lönar knapt att arbeta, invände Karl Johan.

— Rör på dig och tag motion Du blir för fet.

— Jag är icke fet ... jag har muskler!

Daniel smålog ironiskt.

Då Charlotta, som talade med damerna, märkte att äfven herrarne lyssnade till henne, höjde hon ännu mera rösten:

— Det var eget, söta Augusta, att du ej vill vara med om den här balen, som vi ställa till nästa vecka. Det är ju för ett så välgörande ändamål ... för de fattiga öfversvämmade i San Marino. Daniel är en bland tillställarne, han kunde ej undandraga sig ... han är ju deras härvarande konsul.

— Det tog lång tid att bestämma oss; den ena ville ha bazar, en annan sällskapsspektakel, ... kyrkokollekt ... lefvande bilder ... men det

blef som jag föreslog, en bal. Och hvad för bal! Du kommer ju, Agata?

— Naturligtvis. Jag har enkom skrifvit till Stockholm efter en klädning.

— Jaså, sade Charlotta. De fattiga, de äro bra afundsvärda. Så mycket besvär man gör sig för dem ... sådana baler man ställer till för dem. Och Gud skall veta att det är ganska genant för oss att ge ... ge ... alltid ge ifrån sig hvad man har. Icke gör man någonting för oss som äro rika.

— Och ändå klaga de fattiga, suckade Agata.

— Ack, kära du, otacksamheten är verldens lön, beskärmade sig Charlotta. Som sagdt den här balen blir utmärkt. Eftersom jag är en af värdinnorna kan jag ej underlåta att stanna till slut, och dansa får jag väl äfven lof att göra hela natten. Tänk er en sådan bal, bara omkostnaderna beräkna vi till öfver två tusen kronor. Vill Augusta ändå icke vara med?

— Nej tack, söta du, icke den här gången.

— Det var eget. Du som annars alltid ömmar så mycket för de fattiga. Jag vill våga mitt hufvud på att du ger dem mycket mera än jag, fastän det märks mera när jag ger dem något?

— Uppriktigt sagdt ger jag helst de olyckliga hvad jag kan genast, utan dröjsmål ... direkt, utan omvägar.

— Du har bestämdt redan skickat dem pengar genom tidningsredaktionen på deras lista, förmodade Agata.

— Ja, det har du? instämde med en viss skärpa Charlotta.

— Söta du, svarade Augusta undvikande.

— Men ditt namn står ju icke i tidningen? erinrade Charlotta.

— Icke har jag läst det, bekräftade Agata.

— Men det har jag, inföll Daniel. *Tre lyckliga: Tre hundra kronor.* Det vill säga herr Verner: hundra kronor, fru Verner: hundra kronor, fröken Verner: hundra kronor.

— Men det är ju en riktig summa, sade Agata häpen.

— Och det låter du icke oss, dina vänner, veta af? förebrådde Charlotta.

— Söta du, mumlade Augusta.

— Så egna de alltid vilja vara, hviskade Agata till Charlotta.

— Olika oss ... tst.

— Att göra godt på det viset kan nog ha sina goda sidor, menade Daniel, det vore orätt att bestrida det. Men, det är opraktiskt, förlåt bästa Augusta ... men det är opraktiskt. Hvarför? Jo, derför att den moderna filantropiens förnämsta uppgift bör vara att visa egoisterna att man kan sysselsätta sig med och ömma för de fattigas intressen utan att derför ett ögonblick behöfva åsidosätta ... så när hade jag sagt, glömma ... sina egna intressen. Hvem beklagar ej en olycklig nästa? Ingen som har hjerta *här,* fortfor Daniel och slog sig för bröstet. Men ... märk detta väl ... första beviset på att man hyser en verkligt liberal kärlek för menniskoslägtet är att man ej utesluter sig sjelf från det goda man vill göra det. Man är ju menniska, icke sant? Uppoffran för andra bör alltså blifva en anledning till personlig tillfredsställelse.

— Nöjen, inföll Agata.

— Anseende, bifogade Charlotta.

— Och förmögenhet, tillade Daniel. Gud är mitt vittne att jag ej öfverdrifver. Filantrop som jag är ... det är ju icke för att skryta,

som jag säger det så här oss emellan, utan emedan det verkligen är så ... har jag gjort mitt namn populärt ...

— Hm ... hm ... harklade Karl Johan.

— Hä, tror du mig icke? fräste Daniel och kastade en förargad blick på vännen.

— Det var min hosta, ursäktade sig Karl Johan. Hörde du, hviskade han sakta till sin hustru, det är för löjligt, hehe.

— Mångdubblat min kredit, återtog Daniel blidkad och funnit mina bästa placeringar i ... gissa? ... menniskohjertat! Det tyckes vara löjligt, hehe, men tag mig tusan är det icke så. Förlåt, jag svor ... blef het ... förlåt ... jag har takt!

Under det Daniel bugade sig för damerna, öppnades åter dörren och Holm kom in.

— God dag, sade den hetlefrade, men godhjertade vännen på sitt vanliga häftiga sätt. Augusta mår bra ser jag ... det gläder mig ... och Agnes är frisk och rask ... gläder mig också. Hm, min lilla guddotter blir så vacker. God dag ... god dag. Uff, jag är så trött, pustade han och slog sig ned i en länstol, jag har talat politik hela förmiddagen på ett förberedande valmöte hemma hos mig med en hop folk som ingenting förstå ... å, denna amatörpolitik! I det fallet äro furst Bismarck och jag enige. Det var våren 1867, då sade han, ja, jag erinrar mig nu icke precist hans ord för ögonblicket, men det var träffande, mycket bra ... alldeles som om jag hade sagt det sjelf. Ack, kära Augusta, jag har så mycket i hufvudet ... för mycket ... jag är alldeles bortkollrad sedan jag sysselsätter mig med politiken. Det behöfver du icke skratta åt Halén, det är fullkomligt sant. Jag öfverdrifver icke, uff!!

— Jag tror det, smålog Daniel.

— Vi tro dig, instämde Karl Johan ironiskt.

— Men ni se ej så ut. Börja ni nu igen med edra chikaner?

— Hvarför icke taga det lugnt? medlade Augusta.

— Skall jag taga det lugnt? afbröt Halén hetsigt. Hvad? ... hvasa? Är det tider nu tycker Augusta att taga något lugnt? Nej, nu har jemlikhetens tid kommit. Vet ni hvad Lassalle skref redan år 1859 ... nej ... jo ... ja, jag erinrar mig nu icke precist hans ord, men det var träffande ... mycket bra ... alldeles som om jag hade sagt det sjelf. Låt mig tala ut bästa Augusta, jag skall affatta mig kort. I hvilken tid lefva vi? Vi lefva ... hör på Ekeberg ... i jemlikhetens tidehvarf, men hvar och en försöker att sätta sig öfver den andra. När jag talar kan du ju visa mig den höfligheten, Halén, att vara tyst. Till och med damerna säga ju ingenting. Nå ... i stället för att som sagdt skomakaren håller sig vid sin läst ... hm, hvart gå vi? Hvart taga jemlikhetsprinciperna vägen, Halén? Hvar äro de, Ekeberg? Men så svara då ... tst ... det kunna ni icke. Och sådana tider lefva vi i! Uff!

— Nej, det här blir för odrägligt, hviskade Karl Johan till Daniel.

— Ja, mumlade denne. Hvar är Verner?

— Ja, hvar är Verner???

— Pappa kommer strax, underrättade Agnes.

— Ha ni icke sett honom än? frågade Holm de andre herrarne.

— Nej, neej.

— Och det märka ni nu först? Vi ha ju kommit hit för att fira hans femtionde födelse-

dag ... åtminstone har jag gjort det. Herman är min bäste vän, har alltid varit det, sedan vi voro barn och blir det till döddagar.

— Och min! utropade Karl Johan.

— Nå, än min då? inföll Daniel. Jag har väl största skäl af oss alla att kalla honom min vän. Han har ju räddat mitt lif och det glömmer jag aldrig Det är inristadt här, fortfor Daniel och slog sig för bröstet ... evigt ... outplånligt! Aaaa, här kommer han!

Herman omringades af sina gäster som nu talade på en gång.

— Vännen Verner ... vår vän ... Herman ... gratulerar ... af hjertat ... å, så mycket ... hjertligen ... femtioåringen ... få lefva många, många födelsedagar ... ja, säg det ... än en gång gratulerar ... hjertligen ... å, å ... ack, ack ... jaha!!!

Ändtligen lyckades Daniel tysta ned dem.

— Mitt herrskap, skränade han, mitt herrskap! Hm! Broder Herman Axel Teodor Verner! Å dina vänners, här närvarande vänners vägnar och egna också, det förstås ju af sig sjelft, så tar jag mig friheten att gratulera dig till att i dag ha upplefvat femtio år ... ett halft sekel ... århundrade. Det är en lång tid om man så vill, kort om man så vill, det beror på hur man ser den. För oss, dina intimaste vänner ... Ekeberg och Holm äro ju det också ... har denna tid varit kort. Hvart år har gått som en minut, hvar månad har gått som en sekund, hvar vecka har gått som ... som ... alltnog tiden har varit kort. Och jag vill säga dig hvarför tiden har varit kort, Herman Verner. Emedan vi varit dina vänner. Ditt gästfria hus har alltid stått oss öppet, det har för oss varit ett

andra hem. I detta hem hafva vi alltid funnit en vän som aldrig svikit. Hans ädla maka är också vorden vår vän och hans barn ... vårt barn kunna vi ju säga, ty vi, dina här närvarande ungdomsvänner, hafva alla stått fadder åt detta barn och lofvat inför honom derofvan som hör alla löften att skydda och vårda det om det skulle behöfva vårt skydd ... vår vård. Ja, så så är det, jaha. Mitt lif har du räddat, Herman Verner och det kan jag aldrig glömma. Och i få ord sagdt, derför gratulera vi dig alla hjertligen ... af hjertat, Verner! Har den äran Augusta! Agnes lilla! Ja, jaha!

Herman tryckte vännernas händer med glädjestrålande ögon.

— Hjertlig tack, sade han. Jag kan ej beskrifva hur glad jag är att en dag som denna se mig omgifven af dem som äro mig kärast. Ett blott felas i denna dagens fröjd för mig och det är att jag icke äfven har glädjen att se vännen Leibert här.

— Hvad? Kommer icke han? Din kompanjon? yttrades om hvartannat.

— Nej. Han har i dag plötsligen blifvit sjuk. Ingenting farligt, skrifver han ... jag fick brefvet nyss ... men han måste hålla sig hemma och först i morgon får jag hans gratulation. Stackars Leibert, hvad det skall göra honom ondt att ej vara i vårt lag i dag.

Dörren öppnades.

— A välkommen, sade Herman och gick Viktor Holm till mötes. Agnes rodnade då hon fick se honom, Viktor rodnade då han fick se henne; deras helsning var mycket ceremoniös. Sedan Viktor bugat sig för damerna och talat några ord med Augusta, som ej lät märka

sitt missnöje öfver hans närvaro, gick han till farbrodern.

— Jaså, du är kvar än i staden? sade denne i barsk ton.

— Ja jag ... jag ... stammade Viktor förlägen.

— Tscht ... tscht ... icke behöfver du säga mig hvarför, du som är så sjelfständig att du ej ens ville låta mig, som är din egen farbror, välja din lefnadsbana. Jag menade illa med dig, jag, ä? Jag, som ville att du med tiden skulle öfvertaga min affär ... bli en annan jag sjelf, rik ... nej, det dugde icke. En lärd ville du bli, ett snille, en uppfinnare, hvad vet jag allt. Gå du nu *din* väg, jag går *min* ... uff!

— Jag försäkrar er, sade Herman till Daniel och Karl Johan, att unge Holm är en framtidsman.

— Hvad konst och talang beträffar så sätter jag blott värde på det närvarande, inföll Daniel.

— Ja, jag bryr mig heller icke om hvad man kan bli, utan hvad man är, instämde Karl Johan.

— Jag ber om ursäkt, sade Viktor till värdinnan, att jag kommer litet sent, men jag måste gå till jernvägsstationen med ett angeläget bref. Jag kan helsa från herr Leibert, tillade han vänd åt Herman.

— Hvad! Han skickade mig nyss ett bref att han är sjuk och fördenskull icke kan äta middag med oss i dag.

— Jaså. Men jag såg honom på jernvägsperrongen.

— Det är icke möjligt, utropade den äldre Holm.

— Jag talade icke med honom, ty han tycktes vilja undvika mig, men jag såg honom resa sin väg med snälltåget söderut.

— Hvad vill det säga? frågade Charlotta.

— Jag vet icke, svarade Augusta förstämd.

— Det måste vara en synvilla, sade Herman och närmade sig damerna.

Daniel drog Karl Johan och Holm litet afsides, så att hvarken Herman eller den unge mannen kunde höra hvad han sade.

— Hm ... Leibert resa sin väg!

— En dag som denna! ifylde Karl Johan.

— Utan att Verner visste af det! fortfor Daniel.

— Ja, det är eget, erkände Holm.

— Och till utlandet! fortsatte Karl Johan.

— Kanske Amerika! förmodade Daniel.

— Min vän! suckade Holm.

— Vår vän! pustade Karl Johan.

— Sedan skolåren, hassjade Daniel. Och han rymmer!

— Det är icke sant! bestred Holm.

— Han har förmodligen spekulerat för högt, tydde Karl Johan.

— Spelat! menade Daniel.

— Det kan icke vara sant! trodde Holm.

— En ny skandal! klagade Karl Johan.

— I morgon i hvar mans mun, gnälde Daniel.

— Det får icke vara sant! ömkade sig Holm.

— Detta kommer att bereda Verner oberäkneliga obehagligheter, förmodade Karl Johan.

— Kanske får han lof att göra konkurs, förtydligade Daniel.

— Ha ni blifvit tokiga? anmärkte Holm. Verner är ju rik. Tro dock ej alltid det värsta om folk.

— Jag? förestälde Daniel.

— Ja, just du! vidhöll Holm.

— Låtom oss hoppas det bästa, medlade Karl Johan.

— Ja, icke mig emot, suckade Daniel. Tst, det är färdigt att äta.

Den inträdande betjenten bugade sig för Augusta som reste sig.

— Nu till bords, sade Herman och försökte skämta bort sin förstämning. Låtom oss vara glada. Till bords!

— Ja, det har du rätt i, gillade Karl Johan.

— Vännen Verner har alltid rätt, försäkrade Daniel och bjöd värdinnan armen.

II.

Ett år senare. Herman är ruinerad, ingen har förlorat på honom. Daniel har köpt hans hus och bebor det nu. Det är sent på eftermiddagen. Några ljus brinna här och der i den stora blå salongen. Möbeln är den samma som för ett år sedan. Den stora kristallkronan är fortfarande lika vacker, men rummet ser kallt ut. Konstsakerna äro borta, blommorna och växterna likaså.

Daniel gick otåligt af och an och väntade på att få Stockholmsposten. Plötsligen stannade han framför den stora väggfasta spegeln och kastade i den en blick. Han sträckte på sig.

— Jag har lust att repetera mitt tal som jag skall hålla i morgon hos stadsfullmäktige, lallade han. Jag måste säga något och icke alltid bara votera. Landshöfdingen vill ha ett hittebarnshus i staden ... frågan kommer för i morgon ... jag talar naturligtvis *för* ... landshöfdingen skall ej glömma det ... skall det icke och ... hehe ...

Fortsättningen af frasen blef ej hörbar under det han lekte med ett af sina knapphål. Åter sträckte han på sig. Minen blef allvarsam, nästan högtidlig.

— Herr ordförande! Mine herrar! Då jag för första gången gick uppför trappan till detta

rum, i hvilket jag nu har äran att tala till er, lofvade jag mig sjelf att alltid tala efter min öfvertygelse. Nej, afbröt han sig, det är en dum början, mycket dum. Nå, dum är den egentligen icke, men den är icke parlamentarisk och för ej till hittebarnshuset. Herr ordförande! Mine herrar! Jag är ej en man som håller långa tal. Kort och godt. Glömmen icke, mine herrar, att vårt land, ja Europa, vår verldsdel, ha ögonen riktade på oss. Vår så högt älskade stads väl fordrar ett hittebarnshus. Nej, icke än, — att jag aldrig kan lära mig den här improvisationen. Vår stads väl fordrar att ... att alla dess söner ... alla dess medborgare ... göra sin plikt. Hör! Hör! Jag, mine herrar, skall göra min. Bra! Enligt mitt anspråkslösa förmenande skulle vår stads moraliska utveckling taga ett jättesteg framåt om ett hittebarnshus ... Hvad? Hvasa? Hvad är det?

— Gode konsuln, stammade den förskrämda pigan, som obemärkt kommit in i rummet, fru Verner ber att få tala med herr konsuln.

— Med mig? Mari menar väl med konsulinnan.

— Nej, med herr konsuln sjelf.

— Hm. Jag är icke hemma.

— Jag råkade att säga att herr konsuln inte var utgången och ...

— Det var mycket enfaldigt af henne gjordt. Nå, låt fru Verner komma in.

Mari gick ut och öppnade dörren för Augusta. Det förgångna årets pröfningar hade mycket förändrat hennes utseende. Hon såg blek och sjuklig ut då hon trädde in i sin f. d. salong.

Daniel kastade ytterligare en blick i spegeln och strök håret hastigt med handen, mumlande:

— Hon här. Hvad vill hon mig? Få hjelp, hon som var så stolt. Hm. Hon kommer mycket olägligt. Ack, hvad det gläder mig att se Augusta, så mycket, jaha. Augusta har varit sjuk har jag hört ... så ledsamt det var ... lyckligtvis var det ju ingenting farligt. Nej, i soffan skall Augusta naturligtvis sitta, var så god. Jag skall genast säga åt min hustru.

— Nej, jag ber jag skulle vilja tala ensam med Daniel.

— Jaså, ja, jaha! Det är längesedan jag såg Augusta. Nå, och hur mår Agnes? Tacka henne så mycket från mig. Min lilla Sofi är alldeles förtjust i sin nya lärarinna, måtte hon bara icke tröttna ... jag menar Agnes ... att fortfarande så, äfven om hela utsädet icke genast faller i god jord. Sofi är ju ännu så ung, men med *Hans* hjelp derofvan skall nog hennes arbete bli välsignelserikt. Ack ja. Bygger han huset, så arbeta de icke förgäfves som deruppå bygga, ja, ja!

— Jag har kommit till Daniel som en vän.

— Så vänligt! Hvarmed kan jag tjena?

— Jag ... jag ... ja, Daniel känner ju vår pinsamma belägenhet.

— Jag beklagar Augusta verkligen af hjertat. Jag har alltid haft för Augusta den största högaktning, ja, jag kan säga, jag beund ... hm ... jajaha!

Augusta hade dragit undan handen, som han försökte fatta. Något strålande fortfor han:

— Och Verner är min vän ... det har han varit sedan år tillbaka. Jag är ännu hans vän, jag försäkrar det. En malhör har händt honom,

men på hans heder fins ingen fläck ... ack, tro mig, parole d'honneur!

— Det gläder mig att höra Daniel så tala om honom.

— Jag gör bara min plikt.

— Jag har tänkt att Daniel icke skulle neka att hjelpa oss. Det vill säga mig. Herman vet icke af att jag gått hit i en sådan afsigt. Han skulle aldrig ha tillåtit mig det. Han gör allt hvad han kan för att hålla oss uppe, men hvad kan man göra med två tomma händer? Daniel svarar icke?

— På hvad sätt önskar Augusta att jag skall hjelpa?

— Som Daniel vet åtgick vår förmögenhet att tillfredsställa kreditorerne?

— Ja. Jag var ju en af administratorerne.

— Än i dag tror jag att Herman skulle ha kunnat göra alla rätt, utan att behöfva gå från hus och hem, om man blott gifvit honom tid.

— Det tror man alltid vid sådana tillfällen. Men fordringsegare taga hellre det säkra för det osäkra. Och de hade rätt, de förlorade ju ingenting. Herman har ju tillfredsstält alla på ett mycket hederligt sätt.

— Jag är öfvertygad att samma resultat hade kunnat ernås, om man hade gifvit honom anstånd och då hade också något blifvit öfver för oss. Hur till exempel bortslumpades ej detta hus, i hvilket jag är född?

— Detta är ju, bästa Augusta, ett klander mot mig, som var administrator. Tiderna voro så dåliga att vi kunna vara glada att huset blef såldt till något pris. Jag försäkrar att i denna angelägenhet har jag gjort för Herman allt hvad jag har kunnat göra. Ropade jag ej sjelf in hu-

set på auktionen ... af finkänslighet ... emedan jag trodde att det skulle vara angenämare för er att jag och min familj, som äro edra vänner, bodde der än en vildt främmande person. Augusta kränker mig. Derför kom väl Augusta icke till mig?

— Jag har här några smycken ... minnen af mina föräldrar ... min bröllopsdag ... mitt barns födelse ... min man. Dessa äro min egendom. Tag dem, gode Daniel, och gif mig pengar. Jag behöfver dem.

— Augusta vill sälja det här?

— Nej. Jag skulle bara vilja låna på dem.

— Men, förlåt, jag är ingen pantlånare.

— Å, hur kan Daniel säga så? Daniel har så ofta försäkrat mig att Daniel är vår vän. Jag tror Daniel och derför ber jag att få hjelp på det här viset. Tag dessa smycken ... gif mig pengar, så mycket som möjligt ... och så snart jag kan betalar jag min skuld och får tillbaka mina pretiosa.

— Men? ...

— Med pengarne ämnar jag börja en modehandel. Man har så ofta sagt mig att jag har smak, att jag nu tror det, det vill säga, jag hoppas att kunna tro det. Men jag har ingen kredit. Min man har ingen ... han har ju ej kunnat börja en ny affär.

— Det är helt naturligt. När man så kolossalt låter bedraga sig som Herman gjorde af den skojaren Leibert, så kan folk naturligtvis ej ha förtroende för en så lättsinnig man. Förlåt, jag ber, jag har takt. Men vänskapens första plikt är ju att vara uppriktig. Bästa Augusta, betänk då, hvar skall Augusta få kunder från? Tror Augusta kanske att min hustru skulle blifva

kund? Visst icke! Det vore just skönt, om hon skulle säga till Augusta: »Den här hatten som ni ... jag menar du ... har gjort åt mig är ryslig. Den klär mig ju icke». Ja, jaha! Och hvad tror Augusta att Herman skall säga om allt detta?

— Han skulle ingenting veta förrän det vore en afgjord sak och ej mer kunde ändras. Han arbetar ... Agnes arbetar ... men jag ... jag är den enda af oss, som ingenting kan göra, sorg och sjukdom hafva försvagat mina krafter. Detta grämer mig så mycket, förödmjukar mig. Men på detta vis kunde jag dock göra nytta för mig. Daniel hjelper ju mig?

— Ack, jag kan icke beskrifva hvad Augustas besök har glädt mig. Gudi lof mitt hjerta ömmar för de lidande och är icke förtorkadt. Jag är ingen farisé, Augusta, jag är en samaritan. Jaja ... jaha! Och om jag verkligen kan vara Augusta till hjelp, ack hur gerna skulle jag då icke vilja hjelpa. Men i det här fallet går det ej an ... nej, verkligen ... det är ett godt råd som jag nu ger. Augustas plan är opraktisk. Förlåt ... jag besitter takt ... men så är det ... opraktisk är den. Augusta skulle bara bli af med sina smycken ... det vill säga, jag menar ... att modevarubodar ha vi ju redan så många här i staden ... för många, det vet jag, som alltid måste betala räkningar. Augusta, tyck ej illa om, jag ber, att jag talar så uppriktigt. Gunås, man kan icke alltid göra hvad man vill. Också jag har mina sorger och motgångar. Charlotta är alltid i dåligt humör och Sofi är lat och odygdig. Ibland har jag sådana bekymmer att jag icke kan sofva om nätterna. Det allmännas väl tar min tid för mycket i an-

språk. Jag är ju stadsfullmäktig och man vill icke släppa mig. Man vet hvad man har, men etcetera, hehe. Och så min röjmatism, det är heller ingenting att skämta med. Och så tant Sofis död! Som Augusta vet fick jag ärfva henne. Det var mindre än vi trodde det skulle bli ... bara sextiotusen, ja, jaha! Hennes död grep mig djupt men nog var det bäst för henne att icke lefva längre ... hon ville aldrig medge det ... men det var bäst för henne hvad som skedde. Hon kunde ju knapt stå för sig sjelf de sista åren. Affärsutsigterna äro heller icke de bästa. Det är nästan omöjligt för mig att bli af med mitt jern till ett humant pris, och jag har så mycket! Och så historien med Herman och herskapets katastrof! Ack ja. Men ehuru jag till min ledsnad icke kan efterkomma Augustas önskan, så gör det mig så godt att se att Augusta har förtroende för mig. Tack! Tack! Ack, om jag hade kunnat hjelpa! Ja ... jaha!

Daniel pratade sig varm, men lyckligtvis kom Charlotta och räddade honom ur hans förlägenhet.

— Å, är det du. Hur mår du, kära Augusta? Hvad jag är ledsen att du har varit sjuk och hvad jag är glad att du nu åter är frisk. Hvar dag har jag tänkt göra besök, men alltid har det varit något som hindrat mig. Du vet hur mycket man har att göra, då man flyttar in i ett nytt hus, när man är huslig som jag. Men så sätt dig då, kära du. Det var snällt af dig att komma hit. Jag har aldrig velat bjuda dig, emedan jag tänkte att det kunde kännas oangenämt för dig.

— Ja, vi ha takt, inföll Daniel.

— Ack, du är ju född i det här huset och har så att säga lefvat hela ditt lif här.

— Charlotta lilla! varnade Daniel.

— Augusta känner mig, kära du. Vi äro ju så gamla väninnor. Hvarför sätter du dig icke? Vill du redan gå?

— Ja, jag hade något att tala med din man om. Det har jag gjort och nu måste jag gå.

— Men jag skulle vilja prata litet med dig.

— En annan gång. Jag mår ej väl.

— Ja, du ser ju riktigt blek ut. Vill du icke ha ett glas vin eller litet eau de cologne? Stackars Augusta, du öfveransträngер dig för mycket ... du arbetar kanske mera än du tål vid? Ack, den der Leibert!

— Hur mycket jag beklagar, har jag redan sagt, inföll Daniel.

— Än jag då! Herre Gud, jag erinrar mig så väl er auktion som om det var i går. Det var en fredag och regnade gjorde det också. Du som alltid varit van vid öfverflöd och lyx, hur kan du bära att vara fattig? Det måtte vara svårt, är det icke?

— Lyckan ligger icke ensamt i rikedomen, erinrade Augusta.

— Det må så vara, men nog är det bra i alla fall att ha hvad man behöfver. Kära du, din man har icke uppfört sig snällt mot dig.

— Charlotta!

— Ack, jag är så uppriktig, det vet du ju. Jag vill visst icke tala om att ni för edra förhållanden lefvat alldeles för stort, det vore orätt gjordt. Vi voro ju så mycket hos er och Daniel sade ofta till mig: Snart går det ju på tok för dem för Leiberts skull!

— Det har jag aldrig sagt, bestred Daniel.

— Joo. Men hvad jag finner oädelt af Verner mot dig är ...

— Charlotta!

— Det är att i stället för att rädda något åt dig, gaf han också din förmögenhet åt kreditorerne att till fullo betala sina skulder. Hvarför gjorde han ej ackord? Jag är öfvertygad att om Daniel varit i hans ställe, skulle han bara ha bjudit tjugufem procents ackord.

— Men Charlotta? ... kvidde Daniel.

— Man ackorderar icke med sin heder, ogillade Augusta.

— Så häftigt du tar vid dig, kära du. Hvem talade om hedern? Icke jag. Och ingen af oss är ohederlig, menar jag. Men ser du, man vet hvad man har och en fågel i handen är bättre än tio i skogen, hehe. Jaså, du vill redan gå? Vill du icke gå igenom rummen och se hvilka förändringar vi ha gjort? Nya tapeter i sängkammaren, men helt enkla, bara rödt och guld!

— Jag måste gå nu.

— Nå, en annan gång då. Helsa Agnes och din man så hjertligt från mig. Ack, en man kan aldrig göra nog för sin hustru, han må göra hvad han vill. Adjö, kära du, må väl! Kan jag tjena dig med något, så vet du hvar jag bor, hehe. Kom snart hit. Jag har så tråkigt i det här stora huset att vara ensam med Daniel. Sofi går så tidigt till sängs. Adjö. Adjö!

Daniel följde Augusta ända till tamburdörren, som han stängde efter henne med en artig bugning. Charlotta satte sig i salongen för att få höra anledningen till besöket. Att det var fråga om hjelp, var hon viss om. Men huru

mycket? Det var hon nyfiken att veta. Ändtligen kom Daniel tillbaka.

— Hur mycket har du gifvit?

— Jag? Ingenting!

— Ingenting?

— För hvem tar du mig?

— Ingenting alls?

— Nej. Nej.

— Någonting borde du ha gifvit. Hur mycket begärde hon?

— Det angår dig icke. Jag har ingenting gifvit, punktum!

— Ja, men det är synd om henne. Nu har hon ju fått sin lexa för det hon alltid tillfölje af sin uppfostran och sin smak, gubevars, ville anses vara numro ett af oss alla.

— Nå, smak har hon, det kan icke nekas. Apropos, hvarför talade du om att vi hafva varit så mycket hos dem? Och att jag hade sagt att det snart skulle gå på tok för dem? Det var taktlöst af dig ... mycket taktlöst ... jag tycker icke om det der ... jag har takt!

— Jaja, en rent af skandalös lyx ha de utvecklat, Verners, det kan ej fråntagas dem. Hade de icke till och med en kokerska från Stockholm?

— Som förtjenade att få medalj för berömliga gerningar, så bra mat lagade hon.

— Och sådana toaletter!

— Mycket smakfulla!

— Och sådana möbler!

— Bara siden!

— Och tagel! Den här möbeln fingo vi för godt köp.

— Vi hade kunnat få den ännu billigare, om den dumme Ekeberg icke också hade ropat

på den på auktionen. Än i dag tror jag att han gjorde det bara för att förarga mig, ty — jag frågar dig — hvad skulle Ekebergs göra med en så här fin möbel? Det vore ju löjligt.

— Och det här huset fingo vi också billigt.

— Billigt! För en spottstyfver! Jag har alltid tyckt om det här huset. Nå, det är helt naturligt, jag har ju varit här så mycket.

Dörren öppnades.

— Herr Verner önskar tala med herr konsuln.

— Jaså. Bjud honom stiga in.

— Jag går, sade Charlotta, då Mari åter lemnade dem ensamma. Hm ... ämnar du icke heller ge honom något?

— Sköt dina egna angelägenheter.

— Nånå, bits icke.

— Jag är herre i mitt hus.

* * *

— God afton, kære bror, helsade Herman då han kom in i salongen.

— A är det du? tröstade sig Daniel och räckte honom handen. Du kommer tidigt.

— Jag önskar tala med dig innan de andra komma. Tack skall du ha för din vänlighet att låta sammankomsten ega rum här. Hemma hos mig kunde det ej ske för Holms skull, som icke vill träffa Viktor. Du har väl ej sagt honom att han också kommer hit?

— Nej. Jag har bara sagt Holm och Ekeberg att komma hit för en angelägenhet som rör dig. Mera vet jag ju ej sjelf. Båda komma ... åtminstone sade de så. A, ändtligen!

Mari gaf honom den efterlängtade Stockholmstidningen, som han otåligt ögnade igenom och lemnade dem åter ensamma.

— Det gläder mig, sade Herman, mycket gläder det mig att få tala med er om den här saken. Ser du det ... är på det viset att ...

Men Daniel hörde ej på honom.

— Hvad vill det säga! röt han.

— Hvad då?

— Å ingenting! Mitt namn står ju icke i tidningen och ändock valde jag Stockholm för att det riktigt skulle bli kändt, mumlade han för sig sjelf. Storartad gåfva ... 1,000 kronor ... hjertlig tack till den anonyme gifvaren ... aftorkade tårar ... välsignelse ... och mitt namn står der icke. Det var ... tusan!

— Hvad då, käre bror?

— Ingenting. Jag skref ändå i mitt bref till direktören icke en gång utan på tre särskilda ställen att mitt namn på inga vilkor skulle få yppas i tidningarna. Och direktören tar denna banala och så vanliga fras som om det verkligen var min mening. Men han är ett nöt, direktören, en idiot! Skyddsföreningens höga beskyddarinna får kanske heller icke veta hvem gifvaren är. Det vore det allra förargligaste.

— Du är så upprörd. Har något oangenämt händt?

— Ja, mycket oangenämt, det kan jag försäkra dig. Gud i himmelen en sådan skandal och sådana nöt väljas till direktörer. Det är ... tusan!

— Jag beklagar uppriktigt.

— Än jag då ... än jag då! Jag är anonym, jag! Det är intet under att de fattiga lida nöd, när man bär sig så taktlöst åt mot deras välgörare. Hvad får jag nu för mina tusen kronor?

— Vill du icke säga mig? . . .

— Jag har blifvit af med ett tusen kronor! Så, nu vet du det. Är du nöjd nu. Ett tusen kronor! Å, min Gud, hvarför behandlar du mig så, jag som gör så mycket för dig!

Dörren öppnades.

— God afton! God afton! helsade Karl Johan.

Herman gick honom till mötes och tryckte hjertligt hans hand. Daniel räckte honom ett par finger och mumlade: Välkommen, käre bror!

— Först tänkte jag icke komma, sade Karl Johan och gjorde sig bekvämt i soffan. Halén har något fuffens för sig, om det är fråga om en affär, hehe.

— Hä! förundrade sig Daniel.

— Och så känner jag mig ej riktigt väl.

— Dina lungor äro ju bättre, tröstade Herman.

— Det kan man aldrig med bestämdhet veta. Men nu är det min mage som ej är bra, det vet jag bestämdt. Jag äter för mycket, rör mig för litet och har gikt och röjmatism! Men vet du, hvarför jag kom hit? tillade han i mera lågmäld ton till Herman. Jo, för att det är din födelsedag . . . din femtiondeförsta, jag gratulerar.

— Är det din födelsedag? inföll Daniel som hörde de sista orden. Ack ja. Gratulerar hjertligen . . . af hjertat.

— Jaså, förevitade Karl Johan, du kom icke ihåg att det var Hermans födelsedag? Och jag som trodde att du bjöd mig hit för att fira den. Ja, käre bror Herman jag är ej af den sortens vänner som bara äro vänner när det går bra . . . nej . . . jag är . . . Karl Johan Ekeberg!

— Det är du, erkände Herman godmodigt.

— En pratmakare, mästrade Daniel.

— Om du icke kommit hit, hade jag gått till dig, omtalade Herman.

— Jaså, svarade Karl Johan litet besvärad. Du är alltid välkommen. Jag kan icke nog högakta dig att du, sedan dina fordringsegare togo allt hvad du hade ... en sådan skurk den der Leibert var ... icke är af den sortens folk som pocka på att dina vänner skola taga dig under armarne. Nej, så är icke du. Din egen väg går du. Du har ingenting, men är sjelfständig och det sätta dina vänner värde på ... vi äro stolta öfver dig. Du är alltid den gamle Verner du ... ingen hjelp begär du. Nå, hvad vill du mig?

— Agnes vill gifta sig.

— Det vilja alla flickor, anmärkte Karl Johan.

— Icke alla, bestred Daniel.

— Jo!

— Nej!

— Viktor Holm har anhållit om hennes hand.

— Han är ju bruljerad med sin farbror!

— Vet du icke det?

— Jo, men ...

— Var förnuftig, Herman.

— I din ställning bör du naturligtvis taga till måg en man, som kan försörja er alla. Hvem vet hur länge du det kan?

— Jag gör mitt bästa och grubblar dag och natt på utvägar att ...

— Grubbla och bygga luftslott, käre bror, är icke tillräckligt. En man i din ställning får lof att arbeta.

— Ja arbeta måste du.

— Jag gör det. Vet ni hur många lektioner jag gifvit i dag? Fem.

— Lektioner!

— Hvad är det för arbete?

— Hvad kan det inbringa?

— Du glömmer att du har familj.

— Ja, du är ej ensam.

— Och du måste arbeta så att du förtjenar mycket.

— Ja, mycket!

— Som ni vet lyckades jag ej få kredit att kunna börja en ny affär.

— Du är ingen affärsman.

— Det var det bästa som kunde hända dig att du icke fick kredit.

— Det hade ej gått väl.

— Nej. Affärer skall du icke göra. Du är ej affärsman.

— Men du skulle skaffa dig en indrägtig plats. Du har ju kunskaper.

— Har fått uppfostran. Hvarför ej ta plats i en bank? ...

— Eller som kassör? ...

— Eller någon annan vinstgifvande plats.

— Vet ni någon sådan plats?

— Nej! Neej!

— Det är ondt om dem, klagade Daniel.

— Jag skulle gerna vilja hjelpa dig, sade Karl Johan, men det strider mot mina principer att låna ut pengar till vänner. Man har bara obehag af det, då förfallotiden kommer och lånen skola betalas. Och jag har ej så många vänner att jag vill förlora dem på det sättet, hehe. Som du hör, talar jag fullkomligt uppriktigt med dig, käre bror. Jag gör mig icke bättre än jag är ... ja, praktisk är jag. Hvarför har jag nå-

got? Derför att jag icke lånat ut hvad jag har ärft till kreti och pleti. Men kan jag vara dig till nytta med något annat så ...

— Det är egentligen ju för unge Holm som jag önskar att ...

— Hans farbror är närmast att hjelpa honom.

— Men han är ett sådant brushufvud, häcklade Daniel.

— Just så, men jag vill ingenting säga ... vi äro ju gamla vänner, suckade Karl Johan.

— Men de äro bruljerade.

— Ja. Men om Holm hjelper honom, skall jag också göra det.

— Jag också ... något!

— Men ensam kan jag ej göra det.

— Icke jag heller.

— För öfrigt är ju Agnes ännu så ung.

— Hon kan vänta.

— Men hölle jag icke så mycket på mina principer som jag gör, så skulle det vara ett nöje för mig att uppfylla alla edra önskningar. Hon är ju min guddotter, hehe! Nå, fadderskapet har enligt nya bibelöfversättningen ingenting vidare att betyda, påstår Halén, och han har nu blifvit så skriftlärd på sista tiden ... en riktig kristen, hehe, åtminstone om söndagarne, hehe.

— Hvad säger du? våndades Daniel.

— Jag säger, utlät sig Karl Johan, att jag känner dig ... väl ... och att jag vill ingenting ge för all din filantropi, all din gudsfruktan, all din ...

— Vågar du betvifla min uppriktiga gudsfruktan?

— Det är med din gudsfruktan, hehe, som med din bästa bordservis, den begagnas icke i hvardagslag.

— Men Ekeberg? . . . invände Herman i bedjande ton.

— Jag talar osminkadt sanningens språk, vidhöll Karl Johan, och det är icke mitt fel om det ej är smickrande för Halén. Jag bedömer folk icke efter som de äro blott om söndagarne utan hela veckan.

— Ack, du . . . du! fräste Daniel. Men när Han som var utan synd blef smädad, kan jag också vara det, jag syndiga menniska, tillade han gudsnådligt.

— Ändtligen kröp sanningen fram. Ja, Halén, en syndare är du, en syndare har du varit och en syndare kommer du att bli!

— Det säger du? röt Daniel.

— Och du bevisar det! bemötte Karl Johan med sitt vanliga lugn.

— Men mina vänner, jag ber er . . . medlade Herman.

— Hä! Hvad?

— Vi ha ju ej råkats för att vi skola gräla, utan för min skull. Gif mig din hand, Ekeberg? Och din, Daniel. Så . . . sää . . . gamla vänner! Nu är allting åter bra.

— Jag önskar Karl Johan allt hvad han önskar mig, sade Daniel och räckte fram handen.

— Börjar du nu igen med dina schikaner, förebrådde Karl Johan.

— Det gör mig ondt, suckade Herman att se gamla vänner på det här viset.

— Jag ber dig, snäste Daniel, låtom oss hålla oss till saken. Hvad är det frågan om? För att moralisera oss, har du väl ej kommit hit? Nå, hvad är det? Uppriktigt sagdt, måste du ursäkta mig om jag säger att du får ej un-

dra på, om vi dina vänner till slut tröttna på dina tokerier.

— Tokerier!

— Låt mig få tala ut, jag ber. Är det icke tokeri ... jag frågar alla förnuftiga menniskor om det icke är tokeri att du, fattig som du är, vill gifta bort din enda dotter med en karl som ingenting har. Unge Holm är en mycket vanlig menniska ... han har ju inga pengar.

— Med sina uppfinningar kan han förtjena ...

— Prat! Han kan icke försörja en familj, det säger jag dig ... jag garanterar det ...

— Och han älskar Agnes!

— Älskar! Hur kan en man älska sin hustru då han icke är i stånd att föda henne. Han har ju icke tid att älska henne, han måste arbeta. Och i stället för att ni nu äro tre att föda, skulle det då bli fyra, ja kanske ännu flera. Holm ger ingenting, alltså skulle hela bördan falla på Ekeberg och mig.

— Jag! Jag har ju sagt att mina principer ...

— Alltså skulle jag ensam göra allt, gnälde Daniel. Käre bror, hur kan du på allvar begära det? Jag är ju familjefar, jag har visserligen bara en dotter, men jag är far!

— Jag har ju ingenting begärt.

— Men du kommer att göra det. Än en gång råder jag dig att skaffa dig en tillräcklig inkomst. Arbeta, du är ju ännu i dina bästa år. Men käre bror du är lättsinnig. Du har alltid velat vara »grand seigneur», ge fester och se folk hos dig. I stället för att sköta din affär kastade du bort pengar till höger och venster åt artister, de fattiga, hvad vet jag allt! Och under tiden bedrog dig Leibert och när han

ändtligen drog sig från affärerna till Amerika så var du ruinerad. Men du är en sangviniker, en fantast, som ville göra alla godt, hehe. Hvad har du haft för tack för det? Som jag säger, det är en syndig fåfänga att briljera, som kommit dig på fall.

— Alldeles som du vill vara, påminde Karl Johan försmädligt. Men Herman har smak han.

— Jag! Vi tala ju nu om Herman. Tänk så bra du hade kunnat ha det. Ett sådant lyckligt lif du kunnat föra ... ännu ... då vore din hustru sannolikt frisk, hvem vet, sorg och bekymmer ha kanske gjort henne sjuk och du kunde se dina vänner hos dig. Men i stället har du låtit bedraga dig och har nu ingenting ... ingenting.

— Ja, hvad Halén nu säger, instämde Karl Johan, måste jag ge honom rätt i. Du har varit oklok. Se på mig till exempel, hur bra har jag det icke. Ärft har jag som du min förmögenhet, men i stället för att fortsätta med en affär som ...

— Du icke förstod, retades Daniel.

— Dock, men jag tyckte icke om den och derför sålde jag den kontant. Så skulle du också ha gjort, Herman!

— Det tillåto ju icke medarfvingarne. Jag måste fortsätta affären.

— Och då tog du till associé en karl som Leibert.

— Halén rekommenderade honom.

— Är det ett klander? framkastade Daniel.

— Nej.

— Och, käre bror, hvad är jag nu? fortfor Karl Johan med välbehag. Ingenting är jag ...

ingenting gör jag, utan lefver så godt på mina räntor, hehe.

— Det är din lycka, menade Daniel, att du har dem, ty skulle du nödgas lefva på ditt hufvud eller dina händers verk, så vore du redan död af hunger.

— Halén!

Dörren öppnades.

— Uff, jag är så varm, pustade Holm och kom in i rummet. God afton! Min politik ansträngер mig så mycket, tillade han under det han helsade på vännerna.

— Hvarför hålla på med den då? frågade Daniel spetsigt. Vi talade just i går om dig hos herr landshöfdingen.

— Om mig? bröstade sig Holm smickrad.

— Ja. Lyd du mitt råd och var icke så rabulistisk. Dina tal äro naturligtvis icke det ringaste farliga för den bestående ordningen, men de väcka dock ett visst uppseende. Man skrattar åt dem och ...

— Hvad? Hvasa? Skrattar man åt hvad jag säger? Hvem understår sig att skratta?

— Du vill väl icke att vi skola gråta, hehe.

— Jag är oppositionsman, det är min stolthet. Jag har alltid varit det och opponerar mig alltid, alltid ... af princip. Inga ordnar har jag ... inga titlar har jag.

— Rönnbären äro sura, hehe, log Daniel.

— Halén! Jaså, du var i går hos landshöfdingen. Hvad skulle du göra hos honom?

— Äta middag! Jag, de andre stadsfullmäktige och bara fint folk för resten.

— Hvad de då skulle ha grinat åt dig.

— Holm!

— Du är ju så fåfäng och narraktig. Håll dig du till din affär, det råder jag dig som vän, men ränn icke efter de förnäma som bara göra narr af dig bakom din rygg.

— Det riktigt gläder mig att höra hur Holm säger Halén sanningen, hviskade Karl Johan till Herman.

— Mig gör det ondt att höra gamla vänner gräla. Bror Viktor! Bror Daniel!

— Hä? Hvad? Hvasa?

— Du talar alltid om hvad jag är, puttrade Daniel vänd till Holm. Herre Gud, jag rodnar icke för hvad jag är ... jag tillstår det gerna ... med stolthet ... offentligen ... oss emellan ... men min förmögenhet tillåter mig att söka relationer och jag saknar dem ej.

— Att alltid pråla med dina relationer bevisar att du är beroende af dem, anmärkte Holm.

— Motsäg honom icke, hviskade Karl Johan till Daniel, annars blir han så bråkig.

— Få vi icke buga oss för Charlotta? frågade Herman, för att få slut på den obehagliga senen.

— Jo det få ni visst, svarade Daniel och de begåfvo sig in i förmaket.

I samma ögonblick Holm, som gick sist, skulle lemna salongen kom Viktor in dit från tamburen. Holm rynkade ögonbrynen då han fick se sin brorson och stannade.

— Du här? Är du icke i Stockholm?

— Nej ... jag ... jag kom hit i går och ...

— Hvad gör du här?

— Jag ... kom för Agnes' skull.

— Agnes Verner?

— Ja. Och jag har anhållit om hennes hand.

— Af Herman?

— Ja.

— Och hvad svarade han?

— Han gaf sitt bifall ... i förhoppning att mina uppfinningar skola vara värda något.

— Han vet att jag är rik, afbröt Holm ironiskt.

— Bäste farbror!

— Att jag arbetat ihop en million och att du är min ende slägting.

— Gode farbror!

— Trampa mig icke. Det är min plikt att säga dig ... och jag säger dig det ... att efter min död ...

— Låtom oss inte tala om den.

— Joo! Vi äro alla dödliga. Liksom under min lifstid ...

— Måtte du länge få lefva!

— Kan du räkna på ...

— Hvad du är god!

— Att icke få ett öre af mig!

Viktor såg något oangenämt öfverraskad ut. Holm märkte det och fortfor i samma ton:

— Det är i ditt eget intresse som jag nu säger dig det, så att du vet hvad du har att rätta dig efter.

— Det har alltid varit min grundsats att endast räkna på mig sjelf.

— Jaså ... alltid denna förbannade sjelfständighetsmani. Du behandlar mig de sista åren som om jag vore en främling. Är jag icke din fars ende bror? Är jag ingenting för dig, jag, du otacksamme? Hvad var du egentligen då jag tog vård om dig? En liten fader- och moder-lös parfvel och det var det enda min bror

lemnade efter sig. Å, slägtkärlek ... tomma ord!

— Jag försäkrar ...

— Du försäkrar! Jag försäkrar att om du icke vore så förbannadt sjelfständig ... jag menar egensinnig ... och ville gå din egen väg, så skulle jag göra dig till mitt andra jag. Tiderna äro dåliga och oroliga. Fäderneslandet behöfver mig ... behöfver mig utan dröjsmål. Men om jag skall egna mig helt och hållet åt politiken, så behöfver jag en man för hvilken jag kan ha förtroende. Skall jag sysselsätta mig med statens angelägenheter, måste han ta vård om mina egna ... min affär! Nå, vill du? Ge tusan dina uppfinningar som ju ingenting inbringa. Du lider ju nöd, ja, det gör du, och är ändå min brorson! Det är en skam säger jag dig. För hvar matbit jag sticker i munnen måste jag alltid tänka på dig. Allt blir ju dyrare, men din aptit är nog den samma och större än din tallrik. Nå, säg nu ja. Och då kan du ju få gifta dig med Agnes ... icke mig emot! Hon är ju min guddotter och en söt och väl uppfostrad flicka. Och ni skola få bo hos mig ... vi skola ha allt gemensamt ... blir det icke trefligt? Ni skola ej ångra det. Om man icke förargar mig utan gör som jag vill, är jag god som ... som ... nå, du svarar icke?

— Bäste farbror, jag kan icke uppgifva min kallelse. Jag passar ej till att vara affärsman.

— Jaså.

— Tyck icke illa vara.

— Otacksamme, då får du icke ett öre af mig ... aldrig!

— Jag hoppas kunna hjelpa mig sjelf, afgjorde Viktor och gick in i förmaket. I dörren

mötte han Herman, som hört att det talades högt i salongen och kom för att medla mellan dem.

— Han är alldeles lik sin far, stånkade Holm då han fick se Herman, han ville också ha sin egen vilja! A, här är du. Hvad är du för en vän?

— Hvad menar du?

— Som lockar mitt eget kött och blod från mig.

— Jag förstår icke? ...

— Jag skall strax göra allt klart för dig. Sätt dig. Du är mycket fiffig, du. Då du hade blifvit bedragen och bestulen af den der Leibert och du och de dina, hos hvilka jag alltid befunnit mig så väl, voro ruinerade, då hoppades jag att du skulle komma till mig, din gamle vän och helt uppriktigt säga: Vicke! jag är fattig, du är rik, hit med pengar, jag behöfver dem för att få tillfälle att försörja mig och min familj. Så skulle jag ha handlat i ditt ställe. Men du, egensinnig som du är ... har försökt att ensam utan min hjelp hangla dig fram. Och nu löper du staden omkring och pinar själen ur kroppen på dig med att gifva lektioner ... och din hustru är sjuk och din dotter ... min gud-dotter ... måste också arbeta att läsa med dumma barn. Och jag är millionär och har inga barn och vi äro vänner! Fy tusan, du har kränkt mig, skäms du icke? Tst, nu talar jag. Och då du såg att det icke gick bra för er, så ville du icke tillstå det för mig, utan försöker att bakom min rygg bekomma hvad jag med öppna armar så gerna ville ge dig. Du tror att jag skall hjelpa Viktor! Att han skall ärfva mig! Och derför skall han bli man åt din dot-

ter som kanske icke alls tycker om honom. Fy tusan, Herman Verner, fy tusan!

— Viktor! Jag vet att du icke kan tygla din häftighet, men när du blir mera lugn skall jag säga dig att . . .

— Lugn! Jag är den lugnaste menniska i verlden om man icke retar mig, men då blir jag arg. Din karaktär var dock förr så öppen, men det är Leibert som har förstört dig för mig. O, den der Leibert! Hur smorde ni icke till mig i den der petroleum-affären?

— Viktor! — I den är jag utan skuld och tro mig Leibert också!

— Det är kanske jag som . . .

— Det säger jag ju icke. Men betänk då en sådan rikedom det skulle ha blifvit för vårt land om vi hade funnit petroleum i berget, som vi hoppades.

— Du har alltid varit en öfverspänd fantast och det förargar mig än i dag att jag lät narra mig af er.

— Men du förlorade ju ingenting. Jag tog ju hela förlusten på mig. Hvad kunde jag mera göra. Icke är det mitt fel att det ej fans petroleum i berget. Men luktade gjorde det. Du luktade, jag luktade . . .

— Ja, vi reste ju enkom dit för att lukta. De bofvarne hälde bestämdt några fat petroleum i berget för att bedraga mig.

— Jag blef ju också narrad. Och det var mina pengar som förlorades.

— Men ideen var min. Som en verklig vän skulle du ha afrådt i stället för att uppmuntra mig i min dårskap . . . uff!

De andre herrarne kommo åter in i salongen.

—

— Det fröjdar mig, sade Herman, att åter se er alla gamla vänner tillsammans och att ni kommit hit för min skull.

— Nå, hvad är det nu frågan om? sporde Daniel.

— Vi tala om Viktor Holm, började Herman med en viss högtidlighet.

— Aha, din brorson, hviskade Karl Johan till Holm.

— Jag har ingen brorson. Jag gör honom arflös, svarade Holm vresigt.

— Sätt er, kommenderade Daniel.

— Vi ha här ibland oss, fortfor Herman, ett snille. Det är Holm!

— Å, jag ber, myste Holm smickrad.

— Unge Viktor Holm, förtydligade Herman.

— Det fick du, skrattade Karl Johan så godt åt Holm.

— Han har gjort en betydande uppfinning ... å, han har gjort flera uppfinningar, bland andra en som han hembjudit staten och som herr statsrådet sagt honom har framtid för sig, men det är icke om den jag nu vill tala, utan om en annan af hans uppfinningar, nämligen att tillverka smör af alla möjliga feta ämnen till fabulöst billigt pris.

— Hä? Hvad? Hvasa?

— Det ser väl bara så ut? invände Holm.

— Jag sjelf har ätit af det, lugnade Herman.

— Hur smakar det? frågade Daniel.

— Bra, svarade Herman. Det kan mycket väl användas till matsmör.

— Då är det ju en förmögenhet som så att säga ligger på gatan, förmodade Holm.

— Man behöfver bara bocka sig för att plocka upp den, log Karl Johan.

— Jag är icke högfärdig . . . vill bocka mig . . . skall bocka mig, förklarade Daniel.

— Dertill är jag närmast, som är slägt med uppfinnaren, anmärkte Holm.

— Du känns ju icke vid honom, erinrade Karl Johan.

— Hä? Hvasa? Till saken? Till saken?

— Käre vänner, uppmärksammade Herman, om alla tala på en gång så . . .

— Mycket riktigt anmärkt, instämde Daniel och slog med en stor pappersknif i bordet för att bjuda tystnad. Om alla tala på en gång så hör ingen hvad som säges. Låtom oss förhandla parlamentariskt och till en början välja ordförande . . . sätt dig Verner . . . en man som är intelligent . . . sätt dig unge Holm . . . och opartisk . . . hvarför sätter du dig icke, Ekeberg? . . . och som är van att leda förhandlingar och föra ordet . . . kan icke bror Holm sätta sig? Ja, mine herrar, sedan vi nu valt ordförande får jag tacka för ert förtroende till mig och anhålla om ert välvilliga öfverseende. Mine herrar, fortfor han och slog knifven i bordet då han såg hur förvånade de voro och att Holm ville afbryta, . . . mine herrarrr! Det är alltid en allvarlig sak . . . ett den Högste behagligt verk . . . då vi stoftkorn på lifvets omätliga ocean gå att fullfölja vår plikt och taga vid der Han i sin outgrundliga vishet slutat sin skapelse. En odödlig ande genomilar rymden och gör verlden fruktbar, det är t-a-n-k-e-n, mine herrar; jättelik och outtröttlig fattar han de mest olikartade ämnen, som jag nu ej vill upptaga herrarnes tid med att specificera, han fattar dem, säger jag, för att nå målet. Och hvad är målet, mine herrar? C-i-v-i-l-i-s-a-t-i-o-n-e-n! Ett

sekel har icke väl slutat förrän ett annat tar vid. Ja.

Nu blef åhörarnes otålighet så märkbar att Daniel skyndade att tillägga:

— Efter denna inledning, denna premiss, ber jag herr Verner ha godheten meddela oss närmare detaljer. Herr Verner har ordet.

— Mine vänner!

— Sätt dig Herman, befalde Holm och sköt honom åter ned på stolen.

— Herr Verner har ordet, påminde Daniel och kastade en ogillande blick på Holm.

— Jag tänker icke taga af honom ordet. Jag vill bara att han skall sitta.

— Herr Verner har ordet.

— I veten alle, käre vänner, att sedan vårt älskade fädernesland blifvit välsignadt med så många kommunikationsmedel, lifsmedlens pris i hög grad ökats. De fattiga . . .

— Det der hör ju till prospekturen, anmärkte Daniel.

— Till saken! inföll Karl Johan.

— Som ni vet har jag inga medel att göra denna affär till sammans med min gode vän och associé, uppfinnaren. Derför har jag tänkt att ni . . .

— Ja? Hvarför bara du? Och jag då? Alla vilja vi vara med om affären? Om den är god? Förstås! Jag kan göra den ensam! Och jag? Än jag då?

— Hör hur de täfla om att få hjelpa oss, hviskade Herman rörd till Viktor. Vänner, vänner! Affären räcker till för er alla! Derför har jag bedt er komma hit.

— Skola vi alla vara med om den, förklarade Daniel misslynt, måste den ställas på aktier, annars blir det bara gräl af alltihop.

— Ja aktier! Må gå för aktier!

— Alltså aktier! fortfor Herman. Är du, käre associé, med om det?

— Allt hvad farbror bestämmer i den här affären godkänner jag på förhand.

— Afgjordt! och hur stort skall aktiekapitalet vara?

— Ett hundratusen kronor!

— Två hundratusen!

— En half million!

— En half million! Käre Holm! Och hvar aktie skall ställas på? ...

— Fem hundra kronor, föreslog Karl Johan.

— Nej, bara hundra, invände Daniel. Då äro aktierna lättare att sälja, om affären skulle gå dåligt.

— Direktörerna? ... fortsatte Herman.

— Blifva vi!

— Och farbror Verner, inföll Viktor.

— Ja-a!

— Han skall bli verkställande direktör, fortfor Viktor.

— Ja-a!

— Tusen tack! Aldrig glömmer jag denna stund. Ack, vänner, jag kan ej säga er ...

— Jag anhåller om ordet!

— Herr ingeniör Holm har ordet, sade Daniel i artig ton.

— Verkställande direktörens arvode? ...

— Jag vill gå ut, afbröt Herman.

— Hvad? Hvasa? Hvarför det?

— Af grannlagenhet.

— Stanna!

— ... Ber jag er bestämma, tillade Viktor. Som associé anser jag mig ej kunna föreslå det.

— Hvem begär ordet? frågade Daniel. Ingen? Då föreslår jag sex tusen kronor.

— Åtta! höjde Karl Johan.

— Tolf tusen! afgjorde Holm.

— Ack, vänner!

— Nu får du svart på hvitt hvad dina vänner äro värda, menade Daniel.

— Än en gång ... jag tackar er. Revisorerne?

— Tids nog väljas de, afbröt Karl Johan. Jag begär ordet.

— Herr Ekeberg har ordet.

— De andre direktörernes arvode? ...

— Ja! Ja!

— Borde bestå ... först och främst i en bestämd summa för år.

— Ja! Ja!

— Vidare, godtgörelse för den tidsförlust de åsamka sig genom att bevista direktionssammanträdena.

— Ja visst, uppmuntrade Daniel.

— Och så tantième! bifogade Karl Johan.

— Mycket riktigt, godkände Daniel.

— Men på det viset få ju aktieegarne mycket litet? anmärkte Viktor.

— Aktieegarne! log Daniel. Är det för deras skull eller för vår som vi stifta det här bolaget?

— Men om affären är bra måste den äfven blifva vinstgifvande för aktieegarne, erinrade Holm.

— Till saken! kallade Karl Johan.

— Tst Holm, tillrättavisade Daniel. Förlåt, herr Holm har icke ordet.

— Joo!

— N-e-ej!

— Då begär jag ordet.

— Nu har herr Holm ordet.

— Om affären är bra för oss, som direktörer, måste den äfven bli vinstgifvande för aktieegarne, omtog Holm.

— Ja, instämde Herman och Viktor.

— Till saken! brummade Karl Johan. Jag vill ha ordet.

— Herr Ekeberg har ordet.

— Jag är ingen talare, mine herrar, utan lefver rätt och slätt på mina räntor. Men min åsigt är att vi för aktieegarnes intressen ... om hvilka vi redan hört så mycket ...

— Hör! uppmuntrade Daniel.

— Icke skola försumma våra egna intressen, fortfor Karl Johan. Derför önskar jag ... begär jag ... fordrar som min rätt att jag ... jag menar vi ... skola få bra betaldt för hvad vi göra.

— Mycket bra, godkände Daniel.

— Under förutsättning naturligtvis att affären kan bära denna utgift. Och det säger jag er, att kan affären ej bära kostnaden att aflöna sina egna direktörer på ett passande sätt, så vill jag icke ha något att göra med en så dålig affär.

— Herr Ekeberg tog ordet ur munnen på mig, förklarade Daniel. Jag ämnade just säga det samma. A, herr Verner har ordet.

— Jag har smakat på smöret och tror att det kan bli en utmärkt affär, isynnerhet med ett kapital af 500,000 kronor. Det är ingen lyxartikel, detta smör, det kan säljas billigt och bör snart bli omtyckt af den stora allmänheten.

— Mannat kom från himmelen, skämtade Holm, vårt smör deremot ...

— Holm! tillrättavisade Daniel i sträng ton.

— Till saken! påminde Karl Johan. Vi äro ju ännu vid direktörernas arvode.

— Om detta anstår det ej mig att orda, menade Herman.

— Jag ...

— Herr Ekeberg har icke ordet, erinrade Daniel.

— Hvem då?

— Ingen.

— Nå, då så! ...

— Begär herr Ekeberg ordet?

— Ja.

— Herr Ekeberg har ordet.

— Jag föreslår, började Karl Johan, att hvarje direktörs arvode bestämmes till två tusen kronor.

— Ja.

— För hvarje sammankomst får han 20 kronor.

— Fyrtio, höjde Daniel.

— Hvarje vecka hålles ett sammanträde, fortfor Karl Johan.

— Ännu oftare, föreslog Daniel. Det ligger ju i aktieegarnes intresse att affären noggrant öfvervakas.

— Det här blir för dyrt ... för opraktiskt! invände Holm.

— Nu komma vi till tantièmen, fortsatte Karl Johan, som icke låtsade höra Holms invändning.

— Ingen tantième! förordade Viktor. I annat fall få ju aktieegarne ...

— Återigen aktieegarne, brummade Karl Johan.

— Till saken, uppmuntrade Daniel. Herr Ekeberg har ordet. Det var frågan om tantièmen.

— Ingen tantième, vidhöll Viktor och reste sig.

— Hä? Hvad? invände Daniel och Karl Johan.

— Vänner! Vänner! medlade Herman.

— Den här affären måste vara en verklig affär och hederlig, förklarade Holm, i annat fall vill jag icke ha något att göra med den.

Daniel blef orolig och slog nervöst med pappersknifven i bordet.

— Mine herrar! mine herrar! Tillåt mig som ordförande ... jag är ju er ordförande ... att sammanjemka de olika åsigterna. Det har blifvit sagdt, fortfor han, då de andre åter satte sig, dels att direktörerne skola hafva tantième och dels att de icke skola ha tantième. Hvad som för öfrigt blifvit föreslaget äro vi ju alla eniga om. Tillåt mig föreslå ingen t-a-n-t-i-è-m-e!

— Prat! utbrast Karl Johan och reste sig.

— Som sagdt, ingen tantième, vidhöll Daniel, men i dess ställe bestämmes hvarje direktörs arvode till fem tusen kronor i stället för två.

— Det är alldeles för mycket, invände Holm.

— Ja, ja för mycket, instämde Viktor och Herman.

— Hvarför det? hemstälde Karl Johan.

— Men mine herrar, mine herrarrr, jag har ju ordet! Hör nu på! O-m affären går dåligt, det k-a-n ju hända, så bekomma ju i sådant fall ä-n-d-å direktörerne sitt. Går åter affären bra, som vi ju alla hoppas och önska, så få också direktörerne sitt och ha då den oegennyttiga till-

fredsställelsen att gifva aktieegarne hela vinsten. Låtom oss nu vara eniga och stifta bolaget på detta sätt. Vi taga till en början alla aktierna. Då vilja andra vara med, när de se att vi ej behöfva dem, och då så ... ja, hvad hindrar oss då att sälja våra aktier med premie, hög premie, hehe?

— Nu går det för långt, utbrast Viktor, som Herman med svårighet hitintills hade kunna stilla. Till dylikt lumpet schacker lånar jag mig icke på deras bekostnad, som tro på mig och min heder. Nej, nej! Då må hellre hin taga hela affären så godt först som sist. Kom farbror Verner, här är icke längre vår plats. Men så kom då!

Han drog Herman med sig.

— Ja, min plats är heller icke här, röt Holm. Sådana egoister ni äro. Att ni ej skäms, uff. Han slog dörren igen efter sig i vredesmod.

Karl Johan satt tyst och stilla. Daniel gick ett par hvarf af och an.

— De der Holmarne, sade han slutligen och kastade en forskande blick på Karl Johan, prata alltid så mycket dumheter för att man skall tro att de icke äro dumma. Vill du ha en cigarr? Tag! De äro äkta Havanna ... af Verners!

Karl Johan tände den erbjudna cigarren och rökte med välbehag. Daniel tog äfven en cigarr.

— Du stannar ju? Annars blir jag alldeles ensam med min hustru.

— Ja, går jag hem, svarade Karl Johan gäspande, vore det så fallet äfven med mig.

Karl Johan sträckte på sig i den bekväma länstolen, Daniel gjorde likaledes. Ingendera sade något, de rökte och gäspade. Slutligen reste Daniel sig och ringde efter punsch och konjak.

III.

Dagen derefter i Hermans hem. I den enkelt möblerade salen sutto mor och dotter vid sitt arbete. Augusta hade nekat gifva sitt bifall till Agnes giftermål med Viktor. Hvarken tårar eller böner förmådde henne att ändra sitt beslut.

— Men jag älskar Viktor! invände än en gång den unga flickan.

— Kära barn, alla ha vi ögonblick i lifvet då nödvändigheten tvingar oss att uppoffra oss. Din stund är nu kommen. Äfven du måste ... det är så Hans vilja ... lära känna lifvets sorger och vedermödor. Ryggar du redan i början tillbaka?

— Mamma, jag kan icke ... Viktor är mig så kär!

— Äro vi, dina föräldrar, då ingenting mera för dig?

— Ack mamma!

— Gälde det endast mig, skulle jag kanske ge mitt bifall, men för din fars skull kan jag icke.

— Men han tycker om Viktor. Å, så mycket!

— Tycka om är ej tillräckligt. Du glömmer att han är ruinerad. Han arbetar så mycket han kan för att hålla oss uppe, men han

är icke längre ung, och om han blir sjuk eller ej kan förtjena något mera, hur skall det då gå? Min förhoppning är att du skall bli gift med en bra man, som du älskar och som är i stånd att bistå oss om vi ej längre kunna förtjena vårt bröd. Jag betviflar icke ... ånej ... att Viktor ej gerna skulle göra hvad han kan för oss, men hvad kan han göra?

— Vi skola arbeta också för er ... så outsägligt gerna.

— Och rycka ert knappa bröd ur edra barns mun för att ge oss. Var förnuftig, kära du!

— Ack mamma!

— Gråt inte, min Agnes. Det gör mig så ondt att se dig gråta. Men det är ju för allas vårt bästa ... Agnes ... Agnes!

— Ja ... jag skall lyda dig.

— Men pappa får ej veta af det.

— Nej.

— Då skulle han göra allt om intet.

— Ja.

— Och du skall låta Viktor förstå ... det är det bästa för dig att han ej är något mera för dig än hvilken man som helst.

— Han skall icke tro det.

— Säg honom det.

— Det kan jag ej! Det är ju icke sant.

— Men kära barn, du måste säga honom det ... Agnes! Agnes!

Hon uthärdade ej längre att se hur bedröfvad Agnes var och lemnade henne. Med möda kunde hon återhålla sina tårar, men hon ansåg sig hafva gjort sin plikt.

Den stackars flickan sjönk snyftande ned i soffan.

— En sådan ljuf dröm, suckade hon, och så kort!

Då öppnades dörren. Viktor stod på tröskeln. Agnes reste sig hastigt upp.

— Ändtligen får jag tala ensam med dig, sade Viktor och skyndade till henne.

Hon drog undan handen, som han ville fatta, och gick några steg mot dörren. Hon var för upprörd att nu kunna hålla det löfte hon nyss gifvit sin mor.

— Agnes! förebrådde han. Är det på detta sätt du besvarar mitt bref som jag skref till dig från Stockholm och på hvilket jag ej gaf mig tid att vänta ditt svar, utan reste efter för att från din egen mun få höra det. Jag hoppades att du ... rörd af min kärlek ... skulle lägga din hand i min och att vi skulle lefva för hvarandra, alltid med samma ord på läpparna: »Jag älskar dig!» Af hela min själ älskar jag dig. Blif min hustru?

— Jag tackar dig Viktor för den heder du gör mig, men ... men ... jag kan inte ... låt mig gå ... jag ber ... jag? ...

Men Viktor lät henne ej gå utan ställde sig i hennes väg.

— Du är ju mitt allt! Säg mig att du älskar mig, att du vill blifva min? I mina sorger och umbäranden har alltid denna förhoppning hållit mig upprätt och varit ledstjernan på min stig. Mina föräldrar lemnade mig, då jag var ett litet barn. Du, Agnes, du har varit den enda solstrålen i mitt lif. Tanken på dig har skingrat mina tvifvel, jagat missmodet ur min själ ... och jag har gått framåt! Tro på mig! En inre röst säger mig att jag icke är dig ovärdig och att jag kan och skall göra dig lyck-

lig! Ack, hvad blir af mig utan dig? Jag älskar dig, hör du, jag älskar dig och skall alltid älska dig. Ack, Agnes du älskar mig ... säg ingenting ... jo, ack jo, säg ja ... ja?

— Viktor! Jag vill icke göra dig olycklig genom att förena mitt öde med ditt.

— Olycklig! Så du säger! Det skulle vara min största lycka att göra allt för dig och de dina.

— Din kärlek gör mig stolt men ...

— Jag vill arbeta ... å, jag kan arbeta och skall bli rik ... rik för oss alla. Du tror ju på mig? Och då du småler åt mig, när din hand trycker min, skall jag alltid vara tillfreds och så lycklig.

— Det kan ... ej ske. Icke nu, tillade hon då hon såg Viktors sorg.

— Alltså senare, utropade han med glädjestrålande ögon. Men så svara då?

— Kanske!

— Du tror på min framtid?

— På din framtid ... och på dig!

— Agnes!

Men hon var redan ute ur rummet.

— Ack, hon älskar mig, jublade Viktor, hon älskar mig och skall bli min.

Då kom Herman från sin kammare. Den annars alltid godmodige mannen var nu förstämd och såg missnöjd ut, då han fick se Viktor.

— Jaså, du är här, sade han kort. När kom du?

— Nyss. Ack, jag är så lycklig, så outsägligt lycklig.

— Lycklig! upprepade Herman med en viss bitterhet. Efter hvad som händt? mumlade han mer för sig sjelf.

— Hon älskar mig.

Herman hörde ej hvad han sade och gick oroligt af och an i rummet.

— Du var för häftig, yttrade han slutligen.

— Nej, nej, nu är allt klart. Jag vet nu att hon älskar mig.

— Om hvad talar du?

— Om Agnes!

— Och jag om gårdagens sammanträde. Du glömde den aktning, som du är skyldig mina vänners ålder.

— Deras schackrande föreföll mig så vidrigt.

— Du glömde att du talade till mina vänner. Vi skildes ovänligt.

— Men farbror som är sjelfva hedern, kände du dig ej också upprörd öfver att höra deras spekulationer.

— Jo jo, men ...

— Skulle jag tiga eller säga något annat än jag tänkte?

— Nej, men bäst hade det varit, om du icke sagt allt hvad du tänkte. Jag gillar icke Ekebergs och Haléns åsigter, men tror att skenet är mera mot dem än verkligheten. Och Holm ... alla äro de mina vänner!

— Men? ...

— Hä? Jag säger dig: de äro mina vänner!

— Hvad ha de gjort för farbror?

— Holm till exempel var rent af ohöflig mot mig derför att jag aldrig bedt honom att hjelpa mig. Det har djupt rört mig. Hvad Ekeberg beträffar, så har han för princip att aldrig låna ut pengar till vänner.

— Hans vänskap står honom alltså mycket billigt.

— Tala icke på det der viset, jag tycker ej om det. Han håller på sina principer och det är ju vackert gjordt af honom att han kan göra det. Och Halén ...

— Hans lif har farbror räddat och dock är han? ...

— Tst ... jag tycker om honom. Han har sina fel ... ja, det har han. Jag är ju icke blind och ser dem. Men det är så med oss menniskor, att om det händer oss att vi rädda vår nästas lif, så blir denne man oss kär. När vi se honom, känna vi oss bättre än annars. Nog nu om detta. Du sade nyss att du var så lycklig?

— Ack ja. Agnes älskar mig.

— Ja, det har jag länge anat och hon skall få bli din hustru ... längre fram. Augusta måste också ge sitt samtycke och det gör hon icke förrän du kan erbjuda din maka ett hem. Men vi skola arbeta gemensamt, du och jag, på bosättningen så går det fortare.

— Ack, farbror, farbror, hvad du är god!

Då kom Daniel. När Viktor fick se honom, tryckte han varmt Hermans hand och lemnade dem.

— Det må jag säga, utbrast Daniel med en viss hetta och såg efter honom, att det är suprimerande för en man i mina vilkor att en sådan der pojkvasker knapt vålat sig att helsa på mig. Men, käre bror, bytte han om ton, det var icke derför som jag kommit hit. Vi skildes ju i går nästan som hund och katt, hehe; vi, så gamla vänner. Jag erkänner uppriktigt att du hade orätt, men se här min hand till försoning.

Jag är och förblir med bekant högaktning och vänskap din tillgifne Daniel Halén.

Herman tryckte hjertligt hans hand.

— Ack, om du visste hvad dessa ord fröjda mig.

— Så är jag ... alltid den samme!

— Sedan jag gick från dig i går har jag känt mig så olycklig. Jag har ej kunnat fördraga tanken att jag skulle ha förlorat en vän.

— Jaså, hehe. Ja, käre bror, jag säger det utan att smickra mig sjelf, men i mig kan du verkligen se en exemplarisk menniska. Jag står tidigt upp, går sent till sängs, arbetar från morgon till afton ... tid är pengar! Men jag är dock ingen fiende till nöjen ... Gudbevars! ... också jag tycker om att skratta och roa mig ... och kan smickra mig med att ha gjort mer än en flicka olycklig, hehe. Men jag har alltid haft ordning och metod i mina galenskaper. Ända till dess jag var trettioett år, då jag gifte mig, har jag ej druckit en butelj vin eller ätit en fin middag, som jag ej var bjuden på, och derför har jag något nu, hehe. Tänk om du hade gjort som jag och ej bjudit kreti och pleti, så bra du kunnat haft det nu. Men så är verlden och hvad förmår jag?

— Alla kunna ej reflektera som du.

— Nej, det är just hvad jag säger. Att reflektera har alltid varit min starka sida. Tre gånger har jag varit förlofvad och alla tre gångerna slog min fästmö upp. De funno att jag reflekterade för mycket och pröfvade dem dito dito. Lotten tog jag slutligen så att säga med förbundna ögon. Det är enda gången som jag ej reflekterat, men Herre Gud det var verkligen

enda sättet att blifva gift och med ens ekonomiskt oberoende.

— Och du blef lycklig!

— Jag talar nu allvarsamt. Men det var icke det som jag kommit för att tala med dig om. Det är angående affären, rörande den nya uppfinningen vi öfverlade om i går och som du prompt ville ställa på aktier. Om affären är bra, hvarför skall den ställas på aktier?

— Det blir en förträfflig affär. Smöret är ...

— Hör du, bror, du är en hederlig karl och jag tror dig. Än en gång säger jag, om affären är bra, hvarför skall den ställas på aktier?

— Ja du har rätt. Det syntes mig också som ...

— Ser du, afbröt lifligt Daniel, vi ha samma åsigt.

— Uppriktigt sagdt, föreföll det mig som om vi skulle taga pengarne ur aktieegarnes fickor.

— Men, käre bror, ur hvilka andra fickor skulle de tagas? Du tror väl icke att jag, Ekeberg och Holm skulle vilja ... k-u-n-n-a läsa fast i den här affären en half million? Du känner mina grundsatser, d-u, och hur strängt jag håller på att aldrig komma i kollision med Svea rikes lag eller Hans lag derofvan; men, Herre Gud, oss emellan sagdt, vill man göra förmögenhet, så får man icke alltid tänka på hur det lämpar sig för Per och Pål, hehe.

— Hvad du nu säger, hoppas jag ej är ditt allvar! utbrast Herman.

— Nu skola vi inte tala mera om det, hehe, käre bror, svarade Daniel undvikande, det är icke derför jag kommit hit. Nej ser du, jag tycker att v-i, så gamla vänner, kunna ensamma

exploitera denna affär och draga nytta af dess vinst. Då jag säger v-i ensamma, så menar jag egentligen att jag förlägger affären med nödigt kapital och tar den helt och hållet om hand. Den unge uppfinnaren kan ju få bli verkmästare på fabriken, om han duger till det, och för dig hittar jag nog också på en passande sysselsättning, som kan inbringa dig några tusen kronor. Blefve det icke bra? Nå, hvad säger du?

Som ni redan har märkt käre läsare, var Herman en god man. Hans godhet förledde honom att tro det bästa om alla. Men så enfaldig var han ej, att han icke genast kom under fund med att Daniels förslag var oantagligt. Han svarade dock ej strax och ju mera han letade efter ord som ej skulle såra, desto svårare blef det honom att finna dem. Daniel såg hans förlägenhet och kände att han gått för långt och blottat sig. Då öppnades dörren. Daniel låtsades ej se Karl Johan och yttrade hastigt i klagande ton, för att han ej skulle tro att det talades om affären:

— Ja, käre bror Herman, nu har jag biktat mig för dig. Också jag har mitt svåra kors att bära på. Jag har ju både hustru och barn på armarna.

— Släpp ned dem på golfvet, hehe, gäckades Karl Johan, som ej lät lura sig.

— Så kvick du har blifvit, retades Daniel, förbittrad öfver att Karl Johan kommit och stört honom. Ja, käre bror Herman, nu vill icke j-a-g längre uppehålla dig. Tid är pengar och du har, du m-å-s-t-e ha mycket att göra. Kommer Karl Johan med?

— Nej, svarade Karl Johan och satte sig jag har något att tala med Verner om.

— Nå, det har jag också, förklarade Daniel och tog åter plats i soffan, men jag besitter takt och uppskjuter till ett lägligare tillfälle hvad jag har att säga honom, då jag ser att han är sysselsatt.

— Å, alltid har jag tid att tala med mina vänner, menade Herman.

— Nej, du h-a-r brådtom, envisades Daniel, men om Karl Johan prompt vill hindra dig ,så kan ju också jag ...

Karl Johan reste sig förargad.

— Ehuru jag icke som visst folk vill leka förnäm, sade han och kastade en ironisk blick på Daniel, som låtsades ej se den, så har j-a-g dock så mycken takt att jag vet hvad som passar sig och hvad som icke passar sig. Kom nu Halén så gå vi ... båda två.

Det var Daniel med om och gick sedan han gifvit Herman en vink att han strax skulle komma tillbaka så snart han gjort sig lös från Karl Johan. I dörren hviskade denne till Herman att han kom för smöraffären. Och så gingo de bort arm i arm.

Herman närmade sig fönstret och såg efter dem. Det gladde honom att de höllo hvarandra under armen, han trodde att det skedde af återlifvad vänskap. Deras ifver att tala om den nya uppfinningen gjorde honom mycket lycklig, och han hoppades åter att med deras hjelp allt än en gång skulle bli väl, uppfinningen realiseras, välstånd återkomma i hans hem, hans hustru blifva frisk och hans dotter gift med den hon älskade. På sig sjelf tänkte han minst. Ögonen fuktades och han knäppte ihop händerna, mumlande:

— Ack Gud, du är god och nådig. Du har gifvit . . . du skall gifva!

Då slogs dörren häftigt upp och Holm rusade in.

— Uff . . . är Viktor icke här?

— Nej.

— Hvar är han?

— Jag vet icke.

— Han är ej hemma hos sig och då trodde jag att jag skulle träffa honom här.

— Han kommer hit senare.

— Jaså. Senare . . . senare! Jag ville träffa honom genast.

— Sätt dig så länge. Han kommer nog snart.

— Ack, om du visste, men du vet det icke. Ser du det här telegrammet jag har i handen? Jag fick det nyss. Det är adresseradt till herr Viktor Holm. Jag bröt det . . . läste det och . . .

— Nå?

— Det var icke till mig utan till min Viktor, min b-r-o-r-s-o-n från en af hans vänner i Stockholm.

— Jag hoppas att det icke var något oangenämt?

— Oangenämt! Var nu icke enfaldig! Min brorson kan gudvarelof icke få några oangenäma telegram.

Holm reste sig och tog hastigt af sig hatten som han ännu bar på hufvudet.

— Viktor har i dag blifvit i extra ordenskapitel utnämd till riddare af kungliga vasaorden.

Rösten darrade något då han högtidligt uttalade dessa ord.

— Ack, för hans uppfinnings skull som han hembjöd staten. Då har nog krigsministern köpt den.

— Han är riddare! log Holm och kunde med möda dölja sin rörelse. En sådan ära för oss Holmar!

— Det gläder mig mycket.

— Nå, än mig då? än mig då? Jag är väl närmast att glädja mig åt det, j-a-g, som är hans köttslige farbror!

— Du vet ju hur mycket jag tycker om honom.

— Jag ännu mera ... han och jag ha ju samma blod! Är han icke ende sonen till min ende bror? Nu, då han har utmärkt sig, så skall han också få bli min son och ärfva mig. Så säg då något. Om du verkligen tycker om honom, kan du väl åtminstone gratulera mig. Tst, betänk, han är bara trettio år och redan riddare af kungliga vasaorden. Hvad skall han då vara, när han blir så gammal som jag? Om jag visste något som kunde riktigt göra honom glad, så skulle jag vilja öfverraska honom med det nu ... strax ... genast! Råd mig! Det är då märkvärdigt att du icke kan få ur dig ett enda ord om du verkligen håller af honom. Tst ... låt mig få tala ut.

— Jag säger ju ingenting, log Herman godmodigt.

— Alltid motsäger du mig. Hm ... aha, nu vet jag hvad som skall göra honom glad. Hör du, Herman, hvad säger du om de unga tu skulle bli ett så snart som möjligt, hä?

— Det vill jag visst. Ack, jag är så glad.

— Men det är ingen ruff i din glädje. Så skratta då som jag, du gamle tok!

Holm snurrade ett par hvarf om med Herman, som andfådd sjönk ned på en stol.

— Du får ursäkta mig, men var icke så häftig. A, nu skall jag genast gå in till fruntimmerna och tala om för dem ...

— Nej. Nehej, det vill jag göra.

— Nej, du är så häftig, käre bror. Låt mig först tala med min hustru, så blir det bäst. Vi komma snart ut till dig allihopa. Ack, jag är så glad!

— Skynda dig! ropade Holm efter honom. Han gick af och an och kände sig så lätt om hjertat, så ung, så lycklig.

Dörren öppnades, men Daniel stängde den åter och ville gå, då han såg att Holm var i rummet. Men det var Holm icke med om, utan ropade honom tillbaka.

— Daniel du, stig på, du kommer som om du vore efterskickad.

— Hur så? frågade Daniel nyfiken.

— Har du hört nyheten?

— Hvilken nyhet?

— Att Viktor, min brorson, min käre brorson, i dag har blifvit utnämd till riddare af kungliga vasaorden i extra ordenskapitel.

— Det är icke möjligt.

— Jo, det är visst möjligt, det.

— Jaså. Jag tycker för min del att han är alldeles för ung.

— Rönnbären äro sura, hehe. Hur du än intrigerat och filantroperat och rännt efter de förnäma, så har du ä-n-d-å icke lyckats bli riddare och det blir du a-l-d r-i-g om det fins någon rättvisa på denna jorden.

— Holm!

— Det är som vän jag säger dig det, men låtom oss icke mera tala om det. Jag kan tala om för dig en nyhet till: Viktor blir förlofvad

i dag med vår guddotter Agnes Verner och de skola ta mig tusan gifta sig i rykande rappet, det är jag man för.

— Jaså. Jag gratulerar. Och du skall väl föda såväl ungherskapet som föräldrarne, gratulerar än en gång ... har den äran, hehe.

— Jag förstår mig också på ironi och ... men låtom oss icke tala om det. En sak vill jag dock säga dig, och det är att hvad jag eger räcker godt till för oss alla. För öfrigt vill jag säga dig än en sak, Daniel. Vernerska fruntimmerna äro högst aktningsvärda.

— Medgifves ... åh mycket gerna, men Herre Gud om man skulle hjelpa alla aktningsvärda fruntimmer så ... nå, det angår mig ju icke ... hvar och en sköter sina egna affärer. För min del har jag mer än nog med mina egna fruntimmer!

— Min brorson kan för öfrigt hjelpa sig sjelf ... föda sin familj ... föda sina svärföräldrar ...

— Säg kort och godt att han kan föda oss allihopa, så blir du fortare färdig.

— Viktor är ett snille, hvarken mer eller mindre. Fäderneslandet ... ja, de allra högsta vederbörande ha nu sina ögon riktade på honom.

— Herre Gud, så tokigt du talar, käre bror. Men så der är det med er rabulister, som du till exempel. Så snart ni tro att man ser på er ofvanifrån, så bli ni som vax och honing, hehe.

— Jag är alltid den samme ... opponerar mig alltid ... men med urskilning och har aktning för öfverheten. Ser du, jag kan skilja person och sak åt.

— I går var du röd, i dag är du grå, i morgon blir du blåblå, hehe.

— Förarga mig inte. Om någon är en väderhane, så är det du, om du kan förtjena något på det.

Dörren öppnades.

— Nej se Karl Johan, helsade Holm. Har du hört nyheten?

— Hvilken nyhet? frågade Karl Johan, och försökte så godt han kunde dölja sin missbelåtenhet att ej få tala ostörd med Herman.

— Låtom oss nu tala om affärer, invände Daniel; det är ju derför som vi kommit hit.

— Jag kom hit för att träffa min brorson.

— Jaja, det förstås, det är så väl nu kantänka. Eftersom ingen af oss ensam tycks få hand om den nya uppfinningen vi talade om i går, så låt oss broderligen dela denna affär.

— Nej, afböjde Holm. Jag förlägger dem, min brorson och Herman. Fem procent tar jag af dem och hela vinsten få de dela. Å, ni skola få se att de snart komma på grön kvist.

— Men käre bror, invände Karl Johan, du glömmer att jag? . . .

— Nå än jag då? inföll Daniel.

— Ä du, afbröt Karl Johan med en viss hetta. Du måtte väl redan ha förtjenat tillräckligt på Verner. Och hvad har han ej gjort dig för tjenster. Ditt lif har han ju också räddat.

— Om Herman har gjort mig en eller annan tjenst, så har det skett emedan det gjort honom ett nöje. Om det varit honom oangenämt, hade han visst icke gjort det. Följaktligen har j-a-g ingen synnerlig orsak att vara honom tacksam. Herre Gud, jag har beklagat Herman och hvad som händt honom och familjen . . . mycket har jag beklagat honom . . . å,

mycket mer än du och Holm tillsammans, men är det mitt fel att han ruinerat sig?

— Det vill jag ej påstå, inföll Holm, men du har profiterat af hans olycka.

— Men Herre Gud rår jag för det? Den enes nöd är den andres bröd, säger sjelfva skriften ... ett gammalt ordspråk, menar jag. Att den ene har mer i dag än den andre hade i går, det är ju det som kallas nationalekonomi.

Hur Daniel slingrade sig kände han sig dock besvärad. En suck af lättnad undslapp honom då dörren öppnades och Viktor kom in.

Så snart Holm fick se honom, ropade han:

— Viktor! Satans pojke! Låt mig omfamna dig.

Och han tog honom i famn och han tryckte honom och tårarne kommo honom i ögonen af rörelse.

— Käre farbror, stammade Viktor öfverraskad af denna oväntade ömhet.

— Hvad kommer åt Holm? hviskade Karl Johan förvånad till Daniel. Han käns ju icke annars vid sin brorson, sedan denne flyttade från honom.

— Andra tider, andra seder! hånlog Daniel.

— Jaså, käre Viktor, du har blifvit riddare, smackade Holm belåten. Hvad det skulle ha glädt din far, den gamle, hederlige token. Sätt dig. Så här tänker jag nu arrangera för dig. Först gifter du dig. Hvad? Hvasa? Du skall ... du m-å-s-t-e ... det är så min vilja ... och med ... Agnes Verner, hehe. Blef du glad nu, satans pojke? Pengar får du af mig, så mycket du behöfver ... säg ifrån hur mycket du vill ha ... det blir ju ändå en gång ditt, allt hvad jag eger. Låt Verner sköta affären, vi talade

om i går och du ... du skall tänka på dina ideer, du ... finna opp mera saker, som vi få heder af, du ... och jag. Herre Gud, jag är ju din farbror? Hvad? Hvasa? Och ni bo naturligtvis hos mig och vi äta tillsammans. Blir det icke trefligt?

— Tack, bäste farbror, tack tack, men d-e-t kan jag icke antaga ... ditt förslag att vi skola bo hos dig. Jag måste slå ned mina bopålar i Stockholm och ... behöfver ingen hjelp ... numera.

— Jaså, inföll artigt Daniel som uppmärksamt lyssnat.

— Ja, ditt goda hufvud, käre Holm, komplimenterade Karl Johan, har icke tillräckligt verksamhetsfält här i vår lilla stad. Det vet jag ... det har för öfrigt stått att läsa i länstidningen.

Nu kommo Verners in i rummet. Med glädjestrålande ögon såg sig Herman omkring.

— Alla vännerna samlade igen, utbrast han, det fröjdar mig.

Viktor hejdade honom då han ämnade taga dem i hand.

— Jag har nyss fått bref från sjöförsvarsdepartementet. Regeringen har köpt min uppfinning med vilkor att jag ej hembjuder den åt något annat land.

— Jaså. Det var derför som du blef riddare? inföll Daniel.

— Och en plats har erbjudits mig som en slags kontrollör att uppfinningen rätt behandlas och kommer till nytta.

— Inom handelns område, deklamerade Daniel, finnes det plats för alla, som vilja arbeta,

men inom de sköna konsternas industri blott för dem som ha talang ... jag menar s-n-i-l-l-e!

Viktor bugade sig lätt ironiskt för Daniel och vände sig till Herman.

— Nu farbror skall allt gå bra, du sysslar med smöraffären i Stockholm och jag med min plats ...

— Som embetsman i K. M:ts och kronans tjenst, ifylde Holm med välbehag.

— Och tänker ut nya uppfinningar, hehe, bifogade Karl Johan.

Herman tog rörd sin dotters hand och lade den i Viktors.

— Här är min Agnes. Nu ger min hustru så gerna också sitt samtycke till er förening. Gud välsigne er.

De unga omarmade och kysste hvarandra.

— Gör henne lycklig, hviskade Augusta till Viktor.

— Mamma, mamma! smekte de henne.

— Än jag då? påminde Holm. Jag får väl åtminstone komma då och då och helsa på ungherskapet eftersom ni äro så envisa och icke vilja bo hos mig, mi ... mi ... Gud välsigne er, barn! Tack, det var snällt. Jag kommer ofta till er, det skall ni få se. Jag är så ensam ... en gammal ungkarl.

Då han märkte att de ej hörde på honom utan bara kärleksfullt sågo på hvarandra, närmade han sig Augusta.

— Jag har otur, det måste Augusta medge. Millionär är jag, bara en slägting har jag och han vill icke ha mina pengar. Ingenting får jag göra för honom. Men deras barn skola ta mig tusan icke undgå min förmögenhet ... uff!

— Det ser ut som om Herman är på god väg att åter bli den gamle rike Verner! hviskade Karl Johan till Daniel.

— Ja, mig gläder det, svarade Daniel. Jag undrar hvar hans kokerska nu är?

Karl Johan bugade sig för de nyförlofvade och gratulerade dem. Daniel skyndade att äfven erbjuda sina lyckönskningar och tillade till Augusta:

— Herre Gud hvad det här gläder mig. En sådan malör att min dotter icke är här och får ta del i herskapets lycka. Det är med lyckans håfvor som med tvillingar ... de komma aldrig ensamma. I dag ha vi åter fått ett bevis på hur sannt detta urgamla ordspråk är. Unge Holm har ju blifvit riddare ... har ju blifvit embetsman ... har fått sälja sin uppfinning. Jag vet icke hvad det är för en storartad uppfinning, men regeringen vet det och det är ju hufvudsaken. Summa summarum, han har blifvit förlofvad och skall snart gifta sig. Hvad kan han mera begära? Och bakom hans rygg står en rik farbror. Jaja, förmögenhet ensam ger icke anseende och förtjenster, men den håller fram dem så bra. Det fins så orimligt mycket folk, som icke tror att en man har talang förrän han är i goda omständigheter.

— Ja, kära Augusta, instämde Karl Johan, det är så att ... tycker icke Augusta det också? ... jag till exempel ... Augusta tror väl ej? ... å, visst icke ... ty ser Augusta, det har alltid varit så ... Augusta förstår ju hvad jag menar ... ack ja, har den äran!

— Ja, mina damer och herrar, utbrast Daniel högljudd, lefve vänskapen. Holm, bror Holm, var så innerligt god och hör på ett ögon-

blick, jag vill säga något. Mitt herskap! Hm! Herman Axel Teodor Verner har alltid varit min vän ... allas vår vän. Hvad vore lifvet utan vänskap?

— Rätt sagdt, instämde Herman och tryckte varmt sin hustrus hand.

— Då Verner var rik, fortfor Daniel med stigande rörelse, hvad gjorde jag? Jo, jag var hans vän och tog del i hans lycka. Och då han blef fattig, hvad gjorde jag? Jo, jag beklagade honom. Nu synes din framtid åter ljus, käre Herman, allting blir åter bra för dig, och din vän vill jag alltid vara. Det kan du lita på, broder, att jag icke öfverger dig i din medgång. Tag mig tusan om jag det gör ... ack förlåt, goda Augusta, förlåt snälla Agnes ... jag svor ... förlåt jag ber, jag har takt. Ja, sådan är jag. Så uppfattar j-a-g vänskapen!